

Handläggare
Monica Söderström

Datum
2017-09-04

Diarienummer
AMN 2016-0318

Arbetsmarknadsnämnden

Slutrapport Unga som varken arbetar eller studerar (UVAS)

Förslag till beslut

Arbetsmarknadsnämnden föreslås besluta

att i nämndens verksamhetsplan 2018 beakta de rekommendationer som Slutrapport Unga som varken arbetar eller studerar (UVAS) lyfter fram.

Sammanfattning

Björn Bylund Konsult AB har på uppdrag av Arbetsmarknadsförvaltningen kartlagt nämndens utbud samt övriga aktörers insatser för gruppen unga vuxna som varken arbetar eller studerar (UVAS) 16–25 år. Utgångspunkten har varit att definiera gruppen, ta reda på hur stor den är, var gruppen finns och vilka insatser som idag riktas till gruppen, men också vilka personer som inte omfattas av några insatser. Flera insatser för målgruppen pågår redan inom nämndens verksamheter som Navet information, stöd och rådgivning/en väg in, vägledning, utbildning, försörjningsstöd, arbetsträning/praktik, välfärdsanställningar, arbetsmarknadsanställningar, validering och testning, sommarjobb, uppsökande verksamhet samt samverkan med Arbetsförmedlingen i Ung Komp/Ung Framtid och Delegationen för unga och nyanlända i arbete.

Rapporten innehåller flera idéer till förändringar och tankar kring aktiviteter som kan ge förnyelse för UVAS-arbetet. Rekommendationer som ges handlar till exempel om att utveckla samordning kring målgruppen avseende statistik, uppföljningen av målgruppen och de insatser som erbjuds samt att i större omfattning samordna arbetet tillsammans med psykiatri. Rapporten rekommenderar även förtydligande över ansvar för UVAS på strategisk nivå mot andra förvaltningar och myndigheter men även inom Arbetsmarknadsförvaltningen. Rapporten pekar även på behov att utveckla den uppsökande verksamheten samt att utveckla riktade insatser mot nyanlända och utrikes födda.

Genom denna rapport ges Arbetsmarknadsnämnden ett underlag för det fortsatta arbetet med målgruppen och planeringen i 2018 års verksamhetsplan för gruppen unga vuxna som varken arbetar eller studerar.

Arbetsmarknadsförvaltningen

Lena Winterbom
Direktör

UVAS slutrapport

AMNAU 20170919

Upplägg

- Uppdraget
  - Statistik
  - Bakgrund UVAS
  - Insatser
  - Förslag
  - Avslutning
-

Uppdraget

- Samordna befintliga insatser och utveckla förvaltningens arbete med unga vuxna som varken arbetar eller studerar (UVAS) 16-24 år.
- Kartlägga nämndens utbud och övriga aktörers insatser.
- Operativa insatser inom befintliga projekt.

UVAS i Uppsala

- 1 500 individer
  - 500 okänd aktivitet
-

UVAS i siffror 16-25 år – Temagruppen Unga i arbetslivet – Totalt Uppsala

2011	Kvinnor inrikesfödd	437
	Kvinnor utrikesfödd	292
	Män inrikesfödd	577
	Män utrikesfödd	243
	Totalt	1 549
2014	Kvinnor inrikesfödd	442
	Kvinnor utrikesfödd	216
	Män inrikesfödd	636
	Män utrikesfödd	202
	Totalt	1 496

UVAS i siffror 16-25 år – Temagruppen Unga i arbetslivet – Okänd aktivitet Uppsala

2011	Kvinnor	286
	Män	286
	Totalt	572

2014	Kvinnor	238
	Män	311
	Totalt	549

UVAS utifrån Ung 2017

- saknar en fullföljd gymnasieutbildning
- utrikes födda
- funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga
- hbtq-personer

UVAS Unga utanför (SOU 2003:92) - riskfaktorer

- Att föräldrarna har kort utbildning.
- Att växa upp i en familj som tar emot ekonomiskt bistånd.
- Att växa upp med sociala problem i familjen.
- Att växa upp i socioekonomiskt resurssvaga områden.
- Att inte nå kunskapskraven i flera ämnen i grundskolan.
- Att få barn i tonåren.
- Att begå brott i tonåren.
- Att drabbas av psykisk och fysisk ohälsa.
- Att ha en funktionsnedsättning.
- Att ha kort vistelsetid i Sverige.

UVAS finsk undersökning

- unga med särskilt stora svårigheter
  - inlärningssvårigheter
  - fysisk och psykisk ohälsa
  - hemlöshet
  - missbruk
  - brist på stöd från familjen
    - Svårigheterna upptog ofta stora delar av dessa ungas tid och hindrade dem från att söka sig till studier och arbete. För dem krävdes omfattande stöd och motiverande arbete
- unga som saknade slutförda studier, men som var motiverade att slutföra dem
- välutbildade inom branscher där det saknades arbetstillfällen

UVAS 16-25 år utifrån aktivitet

- har stöd från statlig nivå från Arbetsförmedlingen (38,6 procent)
- kommunalt stöd (19,8 procent).
- kombination av statliga arbetsmarknadsinsatser och kommunalt stöd (3,8 procent)
- ersättning för föräldraledighet (unga kvinnor)
- okänd aktivitet (nästan en tredjedel) (saknas uppgift om vad de gör eller har för stöd)

UVAS med okänd aktivitet – SOU 2013:74

Slutbetänkande av Utredningen om unga som varken arbetar eller studerar

- ▶ Två olika grupper bland dem som saknar känd aktivitet.
  - ▶ unga med kort utbildning, som bor i eget hushåll och med risk för fattigdom. En stor majoritet av dessa var utrikesfödda
  - ▶ unga som bor hos sina föräldrar i familjer utan risk för fattigdom.

Vilka är UVAS utifrån intervjuer

➤ *Vill*

- Fysisk ohälsa/handikapp
- Psykisk ohälsa/handikapp
- Utländsk bakgrund
- Unga med aktivitetsersättning
- Unga med försörjningsstöd
- Arbetslösa

Vill inte

- Kriminalitet
- Svartjobbare
- Finns utomlands
- Bekväma/bor hemma hos mamma
- Livsstil, normbrytare

Samordning aktörer

- Introduktionsprogram (kommunala och fristående skolor) Kommunalt vuxenutbildning
- Kommunalt arbetsmarknadsförvaltning Folkhögskolor
- Näringsliv/arbetsliv Försäkringskassan
- Barn- och ungdomspsykiatri Organisationer i civila samhället/föreningar
- Landstingets hälso- och sjukvård/rehabilitering Arbetsförmedlingen
- Studieförbund Vuxenpsykiatri
- De regionala aktörerna i övrigt, polisen.
- Inom kommunen krävs också ett samarbete främst mellan arbetsmarknadsförvaltning, omsorgsförvaltning, socialförvaltning och utbildningsförvaltning.

Övergripande insatser

- Utbildning
  - Samverkan, samlokalisering
  - Flexibilitet
  - Individualisering
  - Bemötande
  - Multikompetent personal med en gemensam värdegrund.
-

Insatser olika aktörer

- Insatser inom arbetsmarknadsförvaltningen
- Insatser hos andra kommunala förvaltningar
- Insatser via civilsamhället och andra aktörer
- Insatser från andra myndigheter i regionen
- Insatser från staten
- Insatser via EU
- Insatser via projekt

Förslag i rapport 1

- Lokalt uppbyggd statistik för gruppen UVAS
- Samordnad långsiktig uppföljning av insatser för UVAS
- Samordnat system för övergången från utbildningsnämndens ansvarsområde till arbetsmarknadsnämndens ansvarsområde
- Ett helhetsansvar inom arbetsmarknadsförvaltningen för samordning för gruppen UVAS på strategisk nivå. Det av arbetsmarknadsnämnden inrättade **lokala arbetsmarknadsrådet** kan ha en viktig uppgift för samarbetsåtgärder av strategisk betydelse.
- Samordningsansvarig inom arbetsmarknadsförvaltningen för insatser för UVAS-gruppen
- Inrättande av UVAS-lotsar

Förslag i rapport 2

- ▶ Samordning Ungkomp
  - ▶ Stöd från Region Uppsala inom det psykiatriska området
  - ▶ Utbildningsinsatser inriktade mot gymnasiekompetens
  - ▶ Ungdomsarbetsförmedling
- ▶ Samarbete med psykiatrin
  - ▶ Ett arbete om långsiktig samordning pågår med deltagande från Uppsala kommun, Region Uppsala, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. Konkret åtgärd Ungkomp
  - ▶ Rehabiliterade inom psykiatrin kräver samordnade insatser efter rehabiliteringen för att fortsatt utvecklas, t.ex. via en UVAS-lots
  - ▶ Ansökningar om aktivitetsersättning bland ungdomar på grund av psykisk ohälsa har nästan fyrdubblats sedan början av 2000-talet. En av fyra 16–18-åringar lider av psykisk ohälsa.

Förslag i rapport 3

- Uppsökande verksamhet - 30 % är i okänd aktivitet
  - Hemmasittare finns i gruppen
  - Kriminella finns i gruppen
  - Svartjobbare finns i gruppen
  - Unga utomlands finns i gruppen
- Samverkan vid uppsökande verksamhet underlättas via medverkan från arbetsförmedling, civilsamhälle, polis och andra
- Hembesök bör göras hos dem som inte nås på annat sätt

Förslag i rapport 4

- Riktade insatser mot nyanlända, utrikes födda och övriga med utländsk bakgrund
  - Klara svensk skola på kortare tid än svenskfödda?
  - Individuella åtgärder
  - Gruppen asylsökande 2015
    - Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag
    - Arbetsmarknadsnämnden 2018
    - UVAS-lots

Förslag i rapport 5

- Ungdomar med aktivitetsersättning
  - Bristande samordningen hos myndigheterna
  - Incitamentsstrukturerna kring aktivitetsersättningen
  - Färre får aktivitetsersättning, individansvaret till kommunen, AMF/OMF?
  - Insatser för gruppen ger effekt och ungdomarna kommer ut i arbete med rätt stöd
  - Få somatiska ärenden (Fysiskt handikapp)
  - Psykiska problem (80 %) där autism och ADHD är vanligast
  - Glappet, de som inte omfattas av LSS

Förslag i rapport 6

- Samarbete med näringslivet och övrigt arbetsliv
  - Regional kompetensplattform och FIA bör kunna vara en samarbetspartner där UVAS-ungdomar är en resurs för att långsiktigt klara matchningen mot näringslivets och arbetslivets behov
- Samarbete med studieförbund och folkhögskola
  - Pågående projekt
- Samarbete med idrottsrörelsen
  - Partnerskap

Förslag i rapport 7

- Former för samverkan om studier
  - Gymnasiekompetens långsiktig huvudprioritet
  - Individualiserad utbildning, olika kurslängd, metod, upplägg, olika tidpunkt att avsluta en utbildning
  - anpassad studietakt, kreativ miljö, individuellt, självstärkande arbete, social stöttning, personlig utveckling
  - Gamification, neuropsykiatrisk inriktning
  - Etapputbildning
    - Olika myndigheters regelverk, framför allt avseende den ekonomiska ersättningen till individerna, förhindrar ett upplägg med studier som samordnas med andra aktiviteter

UVAS-samordnaren

Perspektivskiftet handlar om insikten om att stora resurser i dag satsas på insatser utan kunskap om vad som är verksamt och för vilka grupper. Bristande analyser beror på organisatoriska stuprör och kortsiktighet, vilket i sin tur leder till bristande incitament att göra samordnade och långsiktiga insatser. Verktynen handlar om bättre metoder för att analysera behov, välja effektiva insatser och att mäta resultat. Genom perspektivskifte och konkreta metoder ökar förmågan hos offentlig sektor att få långsiktigt hållbara resultat av de satsningar som görs och samtidigt höja effektiviteten.

SOU 2017:9 Det handlar om oss – unga som varken arbetar eller studerar s 74

Ung idag 2017

Samvariationen mellan andelen UVAS i olika kommuner och olika arbetsmarknadsåtgärder är obefintliga eller svaga. Den förhållandevis starkare korrelationen hittar vi mellan arbetstiden inom arbetsmarknadsverksamheten som går till arbetsprövning och -träning. Ju högre andel av den totala arbetstiden inom arbetsmarknadsfrågor i en kommun som går till att ge den arbets sökande stöd för att på en arbetsplats systematiskt pröva och träna sina förmågor i konkreta arbetsuppgifter, desto lägre är andelen UVAS.

Ung idag 2017 MUCF s 33

Vägar och omvägar till arbetsmarkanden –

- Insatser för lågutbildade och försörjningsberoende
- Strukturerat och kvalitetssäkrat lärande innehåll i kommunala aktivitetsansvaret
- Grund: Lokal arbetsmarknad, deltagande i utbildning, unga med sociala ersättningar
  - Förebyggande och kompensatoriska insatser för unga som har svårt att klara en gymnasieutbildning
  - Fler aktörer arbetslivet och folkbildningen
  - Förtydligad finansiering av aktivitetsansvaret
- Temagruppen unga i arbetslivet – september 2017

Björn Bylund Konsult AB

- <http://bjornbylundkonsult.se/>
- bjornbylundkonsult@gmail.com
- +46 727 200 564

Slutrapport Unga som varken arbetar eller studerar (UVAS)

Rapport upprättad på uppdrag av arbetsmarknadsförvaltningen,
Uppsala kommun

2017-08-18

Inledning

Uppdraget har lämnats till Björn Bylund Konsult AB att lägga förslag om samordning av befintliga insatser och utveckling av förvaltningens arbete med unga vuxna som varken arbetar eller studerar (UVAS) 16–25 år.

I uppdraget ingår att kartlägga nämndens utbud och övriga aktörers insatser, och hur väl de uppfyller missgynnade gruppers behov. Med utgångspunkt i genomförd kartläggning ska föreslås förändringar i befintligt utbud och behov av kompletterande insatser och projekt.

Operativa insatser inom befintliga projekt kan också föreslås.

Utgångspunkten har varit att försöka definiera gruppen, att ta reda på hur stor den är, var de finns och vilka insatser som idag riktas till gruppen, och också vilka som inte har några insatser. Viktigt är att veta varför de tillhör gruppen, det vill säga deras olika bakgrunder: studiebakgrund, socioekonomisk bakgrund, fysiska eller psykiska handikapp, invandrarbakgrund – speciellt invandrare med kortare tid i Sverige, män och kvinnor etc. Slutligen är det viktigt att se uppföljningen av vad som händer med de individer som har insatser, på kort och på längre sikt, vilken uppföljning som finns och vilken som saknas. För gruppen UVAS 16–25 år i Uppsala finns få svar på dessa frågor idag.

Inledningsvis redovisas idéer till förändringar och tankar kring aktiviteter som kan ge förnyelse för UVAS-arbetet. Därefter följer de formella delarna med bakgrund, syfte, avgränsning etc. och slutligen de mer faktamässiga grunderna som rapporten bygger sina förslag på. Rapporten avslutas med redovisning av referenser i form av dokument som studerats och personer som kontaktats i arbetet med rapporten.

Aktörerna för gruppen UVAS är många, liksom insatserna. Denna rapport gör inga anspråk på att vara fullständig avseende aktörer och insatser, men gör ett försök att få ett samlat grepp om vilka aktörerna är och vilka insatser de bidrar med, samt också tankar om hur en samordning för att stötta gruppen UVAS kan göras.

Innehåll

Sammanfattning, idéer och underlag

Samordningsaktörer UVAS	4
Samordning statistik UVAS	4
Samordning uppföljning insatser UVAS	5
Samordning UVAS och det kommunala aktivitetsansvaret KAA	5
Ansvar för UVAS, på strategisk nivå, mot andra förvaltningar och myndigheter	6
Ansvar för UVAS, inom arbetsmarknadsförvaltningen	8
Ansvar för UVAS, mot individen	8
Samverkan Ungkomp	9
Samverkan med psykiatri	10
Uppsökande verksamhet	11
Riktade insatser mot nyanlända, utrikes födda och övriga med utländsk bakgrund	11
Ungdomar med aktivitetsersättning	13
Samverkan med näringsliv och övrigt arbetsliv	14
Samverkan med studieförbund och folkhögskola	15
Samverkan med idrottsrörelsen	15
Flexibla och individuellt upplagda studier	16
Bakgrund	18
Syfte	18
Genomförande	19
Metod	19
Avgränsning	20
UVAS siffror	21
UVAS bakgrund	23
UVAS insatser Uppsala	26
UVAS insatser nationellt	32
UVAS insatser EU	35
Referenser	38

Sammanfattning och förslag

Samordningsaktörer UVAS

Den statliga UVAS-samordnaren pekar på följande samverkansaktörer för det kommunala aktivitetsansvaret (KAA)¹: Introduktionsprogram (kommunala och fristående skolor), Kommunal vuxenutbildning, Kommunal arbetsmarknadsförvaltning, folkhögskolor, näringslivet/företag, Försäkringskassan, Barn- och ungdomspsykiatri, andra organisationer i civila samhället/föreningar Landstingets hälso- och sjukvård/rehabilitering, studieförbund och Arbetsförmedlingen. För UVAS tillkommer också vuxenpsykiatri och de regionala aktörerna i övrigt. Även andra kan vara aktuella att samarbeta med som polisen. Inom kommunen krävs också ett samarbete främst mellan arbetsmarknadsförvaltning, omsorgsförvaltning, socialförvaltning och utbildningsförvaltning.

De övergripande framgångsfaktorerna att agera utifrån är:

- Utbildning
- Samverkan, samlokalisering
- Flexibilitet
- Individualisering
- Bemötande
- Multikompetent personal med en gemensam värdegrund.

Detta är vad som oftast lyfts i direkta möten med dem som arbetar med gruppen, och i olika typer av skriftligt material som behandlar gruppen.

Samordning statistik UVAS

Det finns idag ingen sammanhållen statistik, varken på nationell nivå, eller på lokal nivå, där det går att peka ut vilka individer som ingår i gruppen UVAS. Vad som finns är registerstudier som genomförs via Temagruppen unga i arbetslivet² och SCBs arbetskraftsundersökning (AKU). Den senare bygger på telefonintervjuer under en specifik vecka på året. Fördjupning angående mätmetoderna och förtydligande av bland annat gruppen "okänd aktivitet" följer senare i denna rapport. SCB:s siffror går inte att bryta ner på kommunal nivå. Det går däremot Temagruppens siffror att göra, dock med två till tre års eftersläpning. Nedbrytningen görs på gruppnivå, dock inte på individnivå. Någon nedbrytning på stadsdelsnivå går inte heller att göra. Inom vissa insatser går det att redovisa hur många som finns, men inte i alla insatser. Det är också vanligt att individer finns i flera insatser och hos flera myndigheter. Gruppen "okänd aktivitet" är också stor, cirka 30 %, vilket för Uppsalas del blir 450–500 individer. För att få en sammanhållen statistik och möjliggöra en individuell

---

¹ Kommunernas aktivitetsansvar 2016 UVAS-samordnaren sidan 15 http://uvas.se/wp-content/uploads/2017/01/uvas_B_KAArapport_tillwebb.pdf

² Ett ESF-projekt under ledning av MUCF med syftet är att samverka för att motverka strukturer som hindrar ungas etablering på arbetsmarknaden. <http://www.temaunga.se/om-oss>

uppföljning av UVAS krävs att det byggs upp en lokal modell för statistisk uppföljning, något som också lyfts fram från Temagruppen unga i arbetslivet.

Samordning uppföljning insatser UVAS

För gruppen UVAS 16–25 år i Uppsala kommun finns ingen strukturerad, sammanhållen uppföljning utifrån insatser. Görs uppföljning är det oftast i enskilda projekt eller via någon myndighet, inte samordnat för gruppen. Uppföljningar som görs är också kortsiktiga, till exempel tre månader efter insats satts in eller avslutats. Vad som händer över tid följs ofta inte upp. Den uppföljning som ändå görs visas endast på gruppnivå, inte för individ. Just vad gäller denna grupp är resultaten på individnivå särskilt viktigt för att nå även de som inte lyckas. Långsiktiga resultat av insatser är därför också svåra att se.

Som en följd av att en samordning av insatserna görs enligt förslag nedan, bör också en samordnad uppföljning av insatser för grupp och individ göras över tid.

Samordning UVAS och det kommunala aktivitetsansvaret (KAA)

Den statliga UVAS-samordnaren och statens organ, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, (MUCF) utgår från åldersgruppen 16–25 år vid arbetet med UVAS. Även Försäkringskassan har i vissa delar denna uppdelning, liksom Arbetsförmedlingen, speciellt avseende Dua och projektet Ungkomp.

Det av Europeiska socialfonden delfinansierade samverkansprojektet #jagmed utgår också från åldersgruppen 16–25, liksom att Samordningsförbundet i Uppland har en prioriterad målgrupp 16–25 år.

Uppsala kommun har delat upp ansvaret för 16–25-åringar. Utbildningsnämnden har, via det kommunala aktivitetsansvaret, ansvaret för de ungdomar upp till 20 år som fullföljt sin skolplikt (grundskola eller grundsärskola) men inte genomför eller har fullföljt utbildning på ett nationellt program i gymnasieskola, gymnasiesärskola eller motsvarande utbildning, eller går introduktionsprogram. Arbetsmarknadsnämnden har ansvaret för arbetsmarknadsåtgärder för alla, innefattande unga som söker arbetsmarknadsstöd även om de är yngre än 20 år. Arbetsmarknadsnämnden har i vissa fall också ansvar för sent anlända ungdomars utbildning från 18 år.

Ungefär hälften av Sveriges kommuner har ett sammanhållet nämndansvar för gruppen 16–25 år.

Genom ändring i Skollagen avseende det kommunala aktivitetsansvaret ska hemkommunen erbjuda dem som berörs lämpliga individuella åtgärder, som i första hand ska syfta till att motivera unga att påbörja eller återuppta en utbildning. Huvuddelen av de ungdomar som finns inom det kommunala aktivitetsansvaret avslutar dock inte någon gymnasieutbildning. Ofta har dessa ungdomar problem som gymnasieskolan och gymnasiesärskolan inte själva klarar av att lösa, utan där insatser också krävs från andra myndigheter och förvaltningar. Problemen har ofta funnits från grundskolans senare och tidiga år.

Ett av flera problem för ungdomar som inte fullföljer sin utbildning är övergångar. Det kan avse övergång mellan grund- och gymnasieskola eller övergången från gymnasieskola till arbetsliv. För att underlätta övergången från utbildningsnämndens ansvarsområde till arbetsmarknadsnämndens ansvarsområde är det viktigt att ett samordnat system för övergången finns mellan arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden. Idag sker viss överföring från aktivitetsansvaret och språkintrösktion till Navet, huvudsakligen via studie- och yrkesvägledare.

Ansvar för samordning UVAS, på strategisk nivå, mot andra förvaltningar och myndigheter

Ett problem som återkommande lyfts av olika UVAS-intressenter är att samordning inte sker i tillräcklig omfattning. Utan samordning kan det vara svårt att fastställa vilket stöd varje enskild individ är i behov av och att ge detta stöd. Regelverken för olika myndigheter och deras uppdrag kan direkt motverka individuella behov. UVAS-samordnaren anser att för att säkerställa en strategisk styrning behövs ett systemsynsätt. Ett sådant perspektivskifte leder till att fokus förflyttas från den egna verksamheten, de egna strukturerna och regelverken till vad som är bäst utifrån individens behov.³

UVAS-samordnaren uttrycker detta på följande sätt: "Det är viktigt att ha ett tydligt syfte med varje insats med löpande återkoppling och uppföljning med den unge. Fokus bör ligga på att hitta långsiktiga lösningar för ungas etablering framför att se till kortsiktiga och tillfälliga insatser. Flera framgångsfaktorer handlar om behovet att skapa ett individualiserat stöd och att olika insatser och kompetenser kan svara mot ungas varierande behov. Samverkan för att länka samman olika aktörer och insatser är viktigt och hur detta organiseras och genomförs kan variera.

Andra dimensioner handlar om att särskilt fokusera på att utveckla stödet för unga med stora och komplexa stödbehov. Det finns också de som lyfter fram vikten av dialog och stöd riktad till föräldrar och närstående. Det är viktigt att skapa strukturer för vidareutveckling av arbetet. En del av det handlar om systematisk uppföljning, utvärdering och vidareutveckling. Andra dimensioner som lyfts fram är ett kreativt och innovativt arbete som kan driva på utvecklingen och leda till nya arbetssätt."⁴

Lokalt lyfts detta fram i den föranalys av lotsärenden samverkanskoordinatorerna i Uppsala maj 2017 redovisar: "Ofta handlar det om kunskapsbrist hos dem som handlägger ärendena t.ex. kring varandras uppdrag, ansvarsfördelningen mellan myndigheterna, orealistiska förväntningar hos både individ och myndigheter samt otydlighet kring en hel del begrepp. I många fall saknas också rutiner för handläggning och samverkan mellan parterna. Individens historik och behov av stöd

---

³ SOU 2017:9 Det handlar om oss – unga som varken arbetar eller studerar s 13
<http://www.regeringen.se/4929b6/contentassets/8c80288aa8224d4c869f129b957d1848/det-handlar-om-oss--unga-som-varken-arbetar-eller-studerar-sou-20179.pdf>

⁴ SOU 2017:9 Det handlar om oss – unga som varken arbetar eller studerar s 113

från myndigheter går förlorad i samband med fallet mellan myndigheter och man börjar om från början⁵.”

Även i slutrapport om samverkan kring skolnärvaro, ett samverkansarbete mellan utbildningsförvaltningen, omsorgsförvaltningen och socialförvaltningen i Uppsala kommun lyfts behovet av samordning fram⁶.

Ingen har mandat att samordnat besluta över de olika instanserna, kommunala, statliga och andra myndigheter, som har till uppgift att handlägga de insatser som enskilda individer är i behov av. I vissa fall ålägger staten myndigheter att samverka, men då inom begränsade områden. I andra fall kan överenskommelse via avtal eller på annat sätt beslutas. Samverkan har i Uppsala, under senare år, byggts via Region Uppsala, Samordningsförbundet, mellan Arbetsförmedlingen och Uppsala kommun med flera och diskussioner om ytterligare samverkan pågår. Ett initiativ är arbetsmarknadsnämndens inrättande av ett lokalt arbetsmarknadsråd med syfte att vara ett samarbetsforum med uppgift att medverka till att den arbetsmarknadspolitiska verksamheten inom ramen för den statliga arbetsmarknadspolitiken utformas utifrån lokala förutsättningar och behov i Uppsala kommun.

Samverkan finns också mellan andra aktörer utan medverkan från kommunen som mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen eller Arbetsförmedlingen och Riksidrottsförbundet med lokal aktör Upplands Idrottsförbund.

Förutsättningen för att varje enskild ungdom ska få möjlighet att utvecklas utifrån sin förmåga är att samverkan kan genomföras över tid och inte bara tillfälligt och att berörda myndigheter är överens om hur denna samverkan ska ske. När avtal skrivs, eller projekt startas, är det därför av vikt att beslut också tas om förutsättningarna för att fortsätta alternativt lägga ner arbetet efter projekt- eller avtalstidens utgång.

För att ansvara för att initiera, förnya, lägga ner och kontinuerligt avrapportera projekt och avtal krävs ett helhetsansvar inom arbetsmarknadsnämnden för gruppen UVAS. Detta ansvar bör omfatta ett uppdrag att vid behov driva frågor om ytterligare samverkan mellan myndigheter och andra lämpliga samarbetspartners. Andra lämpliga samarbetspartners kan vara näringsliv, offentligt arbetsliv och civilsamhället – studieförbund, idrottsrörelsen, folkhögskolor eller andra aktörer. Av vikt är att samverkan sker utifrån ungdomars behov, förutsättningar och önskemål. Den långsiktiga inriktningen på insatserna finns i arbets- och näringslivets förväntade behov. Erfarenheterna från Temagruppen unga i arbete visar på att det krävs en samordning av individuellt, tvärsektorielt stöd som följer individen mellan system/myndigheter/förvaltningar över flera år med stöttning och coaching.

---

⁵ Föranalys av lotsärenden, samordningskoordinatorerna i Uppsala, LOKUSMÖTE 16 maj 2017, I handlingen läggs också ett antal förslag till hur samordningen mellan myndigheter kan förbättras.

⁶ Uppsala kommun, socialförvaltningen 2017-06-01

<https://www.uppsala.se/contentassets/7b6788bf1cca4153afe735cf95566eb0/8-scn-slutrapport-samverkan-skolnarvaro.pdf>

Det av arbetsmarknadsnämnden inrättade **lokala arbetsmarknadsrådet** kan få en viktig uppgift för samarbetsåtgärder av strategisk betydelse.

Ansvar för samordning UVAS, inom arbetsmarknadsförvaltningen

Ansvar för insatser är idag oftast inte inriktat mot åldersgruppen 16–25 år, utan oftast inriktad mot en bredare målgrupp innefattande även äldre än 25 år. Som framgår har flera myndigheter och förbund mål och inriktningar mot åldersgruppen 16–25 år. För att hålla samman utbudet av insatser bör detta samordnas och tydliggöras för åldersgruppen 16–25 år och i denna samordning finnas ett ansvar för att mot individer och mot andra nivåer inom och utom arbetsmarknadsförvaltningen kunna tydliggöra de insatser som UVAS-gruppen kan erbjudas. En samordningsansvarig inom arbetsmarknadsförvaltningen har ursetts, och denne samordnare kan också ha ett ansvar för att UVAS-lotsar finns med ansvar på individnivå.

Ansvar för samordning UVAS, mot individen

En förutsättning för varje myndighets arbete med individen är en kartläggning av ungas förmågor och behov. Till exempel skriver UVAS-samordnaren: "Här finns en utmaning då det finns en risk för att unga kartläggs och analyseras flera gånger av olika aktörer som ofta ställer snarlika frågor. I stället för en sammanhållen kartläggning har unga minst en kartläggning hos varje samhällsaktör de möter, sammantaget kan det bli många kartläggningar."⁷

UVAS-samordnaren framhåller också behov av många typer av stöd, exempelvis personlig utveckling/coachning, stöd i kontakt med andra myndigheter och för att skapa struktur i vardagen. Även mer arbetsinriktade insatser som praktik och feriejobb och insatser som exempelvis arbetsförmågebedömning, friskvård och fritidsaktiviteter krävs.⁸

Unga som varit placerade på SiS-institution/unga i samhällets vård (som familjehem och HVB-hem), personer som gått gymnasiesärskola, personer med psykisk ohälsa, personer med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning samt nyanlända är samtliga exempel på grupper vars individuella behov är svåra att tillgodose.⁹

UVAS-lotsar¹⁰ är en möjlighet att ha ett sammanhållet ansvar för individen. Dessa kan på individnivå fungera som koordinator eller Case-manager och hålla i samordningen för varje individ mellan olika myndigheter och insatser. Andra befintliga benämningar är vägledare, personligt ombud eller arbetscoach. I UVAS-lotsens ansvar ska ligga all den förberedande information om varje individ som

---

⁷ SOU 2017:9 Det handlar om oss – unga som varken arbetar eller studerar s 113

⁸ Kommunernas aktivitetsansvar 2016 UVAS-samordnaren sidan 13 http://uvas.se/wp-content/uploads/2017/01/uvas_B_KAArappport_tillwebb.pdf

⁹ Kommunernas aktivitetsansvar 2016 UVAS-samordnaren s 15

¹⁰ UVAS-lotsar är ett förslag på benämning för den typ av tjänst som föreslås ska finnas som stöd för gruppen UVAS. Uppräknade tjänstebenenämningar finns redan eller föreslås inrättade inom andra områden.

respektive myndighet kräver för att kunna gå vidare med sitt egentliga uppdrag, och att följa individen på dess färd mot en sysselsättning. UVAS-lotsen ska inte göra egna insatser, utan leda till insatser och stödja den enskilda individen i kontakten med olika myndigheter, genom utbildningssystem och ut mot arbetsmarknaden och arbetslivet. Ansvaret för uppföljning av individen ska sträcka sig över flera år. Sekretessfrågorna ska beaktas. Finns behov av särskilda avtal eller annan överenskommelse ska sådana tecknas mellan myndigheterna och/eller erbjudas den berörde för godkännande.

Samverkan Ungkomp

Ungkomp är ett av staten initierat projekt, där ansvaret för genomförandet finns hos Arbetsförmedlingen. Uppsala kommun är en av 15 kommuner som deltar i projektet, som är del av det statliga uppdraget till Delegationen för unga och nyanlända till arbete (Dua). Ungkomp vänder sig till Ungdomar 16–25 år som varken arbetar eller studerar. Arbetsförmedlingen bidrar med 15 personer i projektet i Uppsala, som sträcker sig till mars 2018 i dagsläget. Uppsala kommun har två anställda i projektet.

Neuropsykiatriska funktionshinder är den största gemensamma nämnaren bland deltagarna. Det finns deltagare med gymnasiebehörighet, även med universitetspoäng, men de flesta saknar gymnasiebehörighet. Psykisk problematik och återkommande depressioner är vanligt förekommande bland deltagarna. Av denna anledning skulle ett deltagande i projektet från Region Uppsalas expertis inom psykiatriområdet kunna ge projektet ytterligare möjligheter att nå goda resultat.

Deltagarna i Ungkomp har nästan alltid fysiska, psykiska, sociala och/eller ekonomiska handikapp. Ungdomar från grundläggande trygga hem finns oftast inte med i Ungkomp. Detta beroende på att de har en försörjning via sina föräldrar.

I projektet har multikompetens, dvs. att deltagarnas olika professioner kunnat samnyttjas, visat sig vara en framgångsfaktor, liksom bemötandefrågor, där ungdomar känner att de ses och att deras frågor tas emot och får svar. Även avgränsningen till särskild lokal anges som en fördel av de i projektet ingående parterna.

Någon utvärdering av projektet bland berörda ungdomar har inte kunnat göras, då kort tid gått, men under våren har det kommit siffror på utslussning från projektet som är positiva. De positiva upplevelsorna av projektet talar för att arbetet bör fortsätta och eventuellt permanentas efter nuvarande projektperiods utgång i mars 2018. I en fortsättning av projektet bör, som tidigare påpekats, även undersökas om Region Uppsala kan ingå som stöd med sina expertresurser inom det psykiatriska området.

Flera av ungdomarna har visat intresse för vidare studier. Utveckling av projektet kan ske via utbildningsinsatser inriktade mot gymnasiekompetens för deltagarna.

Inrättande av en ungdomsarbetsförmedling kan också vara en utveckling av projektet, då formen upplevs som lyckad för de berörda ungdomarna.

Samverkan med psykiatri

Ansökningar om aktivitetsersättning bland ungdomar på grund av psykisk ohälsa har nästan fördubblats sedan början av 2000-talet. Ungdomar är värst drabbade. Så många som en av fyra 16–18-åringar lider av psykisk ohälsa, enligt OECD.¹¹ Nationell samordnare inom området psykisk hälsa tillsattes i december 2015 av regeringen, med uppdrag att stödja och identifiera utvecklingsbehov av det arbete som utförs av myndigheter, kommuner, landsting och organisationer inom området psykisk hälsa¹². UVAS- samordnaren framhåller samverkan med psykiatri som ett utvecklingsområde för UVAS-gruppen.

Många av de ungdomar som finns i gruppen UVAS har psykiska problem av olika slag, speciellt neuropsykiatriska problem. Droger/självmedicinering förekommer också. Väntetiderna till psykiatri upplevs som långa. För att möta dessa ungdomars behov krävs att psykiatrisk sakkunskap och övriga insatser är samordnade. Tydlighet med vars och ens ansvar är viktigt, men också tydlighet med hur samverkan ska ske så att individen vid rätt tillfällen får tillgång till de stödåtgärder den då har behov av. Det avser både att komma till behandling – såväl inom primärvården som specialistvården – när behoven finns, och att det finns resurser att möta individen när vården har nått sitt mål och avslutas. Dessa ungdomar är unga med en sjukdomsbild, men ändå ungdomar som kan utvecklas på samma sätt som andra ungdomar.

Avtal har slutits mellan primärvården och Region Uppsalas specialistvård om ansvarsfördelningen dem emellan, men det är också viktigt att samarbete finns mellan andra myndigheter och tydlighet om olika myndigheters ansvar, samt också om ansvaret för att agera när individer riskerar att hamna utanför, eller mellan ansvarsområdena. Primärvården är första linjen som ska ta emot alla för att sedan remittera till specialistvården inom psykiatri.

Ett arbete om långsiktig samordning, finansierat av samordningsförbundet¹³, pågår med deltagande från Uppsala kommun, Region Uppsala, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. Förslag presenteras under 2017. Brister har konstaterats beträffande samordning, hur samarbetet sker och överlämningar mellan myndigheter. En plattform för samverkan bildas där samverkanskoordinatorer ska stödja individer som aktualiseras av någon av parterna och ge ett samordnat stöd till dem för att närma sig arbetsmarknaden. Stöd ska ges till både chefer och handläggare i syfte att stödja samverkan. Nätverksarbete och kontinuerlig gemensam utbildning för handläggare är del av arbetet.

Uppsökande verksamhet

UVAS nås på flera olika sätt, till exempel via försörjningsstöd, försäkringskassan och arbetsförmedlingen. För varje individ kan det innebära att den nås också av flera

¹¹ OECD. Mental Health and Work:Sweden, 2013

¹² <http://samordnarepsyiskhalsa.se/>

¹³ Överenskommelse om plattform för långsiktig samverkan i Uppsala kommun

<http://finsam uppsala.se/media/125785/ uppsala-ansokan-plattform-m-budget-alla-underskrifter-150526.pdf>

olika förvaltningar eller myndigheter. En tredjedel av gruppen nås dock inte överhuvudtaget, utan redovisas i statistiken som "okänd aktivitet".

Den statliga UVAS-samordnaren konstaterar¹⁴ att ansvaret för unga över 20 år som varken arbetar eller studerar är otydligt. Kommuner är inte enligt lag ålagda att arbeta uppsökande med denna åldersgrupp. Flera kommuner har lyft svårigheter med att komma i kontakt med unga som inte bor på sin folkbokföringsadress och inte svarar i telefon, unga som befinner sig utomlands och unga som inte lämnar hemmet. Kommuner som arbetar med uppsökande verksamhet gör det ofta i samarbete med arbetsförmedlingen, i projekt och i samarbete med civilsamhället.

Enligt SKL arbetar ca hälften av landets kommuner med direkt uppsökande verksamhet hos ungdomar och unga vuxna på adresser där de uppges vara mantalsskrivna. Detta i de fall där de inte kunnat nås på andra sätt som telefon, SMS eller e-post.

Även inom kommunernas aktivitetsansvar för 16–20-åringar har det blivit vanligare att göra hembesök, vilket sker i över hälften av kommunerna.¹⁵

Problemet finns också i Uppsala, och för att nå ut till fler ungdomar inom UVAS-området krävs ytterligare åtgärder än de som idag används inom kommunen.

Riktade insatser mot nyanlända, utrikes födda och övriga med utländsk bakgrund

"Mellan åren 1994 och 2015 ökade andelen elever i årskurs 9 som var födda utomlands med närmare 80 procent. Den senaste Pisa-undersökningen visar att skillnaderna i studieresultat mellan inrikes och utrikes födda elever är större i Sverige än i många andra jämförbara länder. Detta mönster är oroväckande eftersom grundskoleresultaten styr möjligheterna till fortsatta studier och därmed i förlängningen också chanserna på arbetsmarknaden. Endast omkring 20–30 procent av de ensamkommande barnen har under de senaste åren uppnått godkänt betyg i svenska, matematik och engelska. Ensamkommande är i genomsnitt betydligt äldre vid ankomsten till Sverige jämfört med övriga utrikes födda elever, vilket skulle kunna vara en anledning till att denna grupp presterar så dåligt i skolan. Medan strax över 90 procent av alla inrikes födda elever uppnår gymnasiebehörighet är motsvarande siffra för utrikes födda elever cirka 65 procent."¹⁶

Gruppen är kraftigt överrepresenterad både bland arbetslösa och bland dem som saknar fullföljd utbildning från grundskola och gymnasieskola. För att denna grupp ska få möjlighet att komma in på arbetsmarknaden krävs att individuella åtgärder

---

¹⁴ <https://www.dua.se/article/lokala-exempel-pa-uppsokande-verksamhet-unga-mellan-20-24-ar>

¹⁵ Kommunernas aktivitetsansvar 2016 UVAS-samordnaren sidan 4 http://uvas.se/wp-content/uploads/2017/01/uvas_B_KAArapport_tillwebb.pdf

¹⁶ Rapport 2017:3, Ankomst och härkomst – en ESO-rapport om skolresultat och bakgrund http://eso.expertgrupp.se/wp-content/uploads/2014/12/ESO-2017_3.pdf

sätts in. Det är orimligt att kräva att en sent anländ ungdom ska klara av att lära sig svenska språket och dessutom uppnå de kunskapskrav och andra krav som ställs för grundskolan respektive gymnasieskolan, på kortare tid än svenskfödda barn och ungdomar. Utökad tid för att nå målen, liksom en individuell uppläggning av undervisningen utifrån vars och ens förutsättningar är grundläggande för att nå respektive skolforms mål. Med ett sådant upplägg öppnas också möjligheten att nå ut på arbetsmarknaden, eller vidare till högre studier, för dessa ungdomar och unga vuxna, om än i något senare ålder än för svenskfödda ungdomar. SKL föreslår en ny utbildningsorganisation för att tusentals unga nyanlända med kortvarig skolgång ska komma in i arbetslivet. Etableringsersättningen ska kunna behållas i upp till sex år föreslår SKL.¹⁷

Ung idag 2017¹⁸ lyfter fram studien Det stora steget¹⁹ som visar att unga inom etableringsuppdraget är en bortglömd grupp i betydelsen att de sällan betraktas som just unga, med de behov som unga har och med den möjlighet till individuella bedömningar, delaktighet och inflytande som unga bör ha. Den visar vidare att i många fall får unga nyanlända heller inte tillgång till de insatser som utvecklats för andra unga som behöver stöd i sin etablering. Samtidigt visar studien att av unga nyanlända i etableringsuppdraget saknar 29 procent utbildning motsvarande avslutad svensk grundskola. Totalt 50 procent saknar utbildning motsvarande avslutad gymnasium. Få unga deltar i vuxenutbildning under sin tid med etableringsplan och få går vidare till studier efter utträde ur etableringsuppdraget²⁰. Bland förslag på åtgärder som lyfts fram för att stärka unga nyanländas förutsättningar att etablera sig i samhället finns att tillvarata det civila samhällets kompetens genom att involvera dem i etableringsinsatser, fokus på att lära sig svenska och tydliga krav på samverkan, individanpassning och helhetsperspektiv i insatser.

Många av de asylsökande som kom till Sverige 2015 är ännu inte berörda av kommunernas aktivitetsansvar eller heller inte ingående i gruppen UVAS, då de fortfarande är asylsökande. När dessa fått uppehållstillstånd och genomgått arbetsförmedlingens tvååriga etableringsansvar kommer ansvaret att övergå till kommunen för utbildnings- och arbetsmarknadsinsatser.

Av nyanlända studerande i Uppsalas gymnasieskolor våren 2017 är cirka 50 % folkbokförda i Uppsala och ca 50 % är asylsökande, enligt mottagningen av nyanlända som är en del av Uppsala kommuns antagningsenhet.

Regionförbundet Uppsala län påtalar 2014 att myndigheterna som ansvarar för de nyanlända saknar kunskap om varandras uppdrag, vilket kan ge felaktiga förväntningar på vem som ansvarar för vad. Det finns brister i samverkan, samsyn

---

¹⁷ <https://skl.se/tjanster/press/nyheter/nyhetsarkiv/nyutbildningsformbehovsforkortutbildadenyanlanda.11787.html>

¹⁸ MUCF Ung idag 2017 s 62-62 https://www.mucof.se/sites/default/files/publikationer_uploads/ung_idag_2017.pdf

¹⁹ MUCF Det stora steget, Delrapport om ungas övergång från skola till arbetsliv 2017-02-27

<https://www.mucof.se/publikationer/det-stora-steget>

²⁰ Insatser inom ramen för Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag består av sfi/yrkessvenska, praktik, subventionerad anställning, kompletteringsutbildning/yrkesutbildning, validering

Källa: <https://www.arbetsformedlingen.se/Om-oss/Om-Arbetsformedlingen/Etablering-av-nyanlanda/Insatser-for-nyanlanda.html>

och tydlighet i ansvarsfördelningen.²¹ I rapporten föreslås användande av en Case manager, en person som kan fungera som processledare eller lots som håller i samordningen.²²

Den statliga UVAS-samordnaren har pekat på att det bland unga kvinnor med invandrabakgrund finns procentuellt flera UVAS än bland män, även om de är betydligt färre till antalet. Orsaker till detta är dels att det finns flera unga mödrar, utan familjetillhörighet, men också att det finns unga mödrar som har försörjning. De kan ha olika typer av handikapp, exempelvis ett förståndshandikapp, och de kan också finnas i en religiös hederskontext. Här finns också de som blir bortgifta.

Ungdomar med aktivitetsersättning

Ungdomar med aktivitetsersättning är ingen homogen grupp. Gemensamt är att de ofta inte fullföljt skolan. Om inte rätt ungdomsåtgärder sätts in riskerar de att bli i behov av omsorg som äldre.

Försäkringskassan har ansvar för samordning av rehabiliteringsinsatser för dem som har aktivitetsersättning. Det fungerar inte bra idag, med några få undantag.

Riksrevisionsverkets granskning av Försäkringskassans arbete med ungdomar med aktivitetsersättning²³ visar brister i arbetet med samordning av insatser.

Riksrevisionsverket redovisar sina slutsatser om aktivitetsersättningens resultat 2015 i en 132-sidig rapport där kontentan är följande: ” Riksrevisionens övergripande slutsats är att syftet med aktivitetsersättningen inte uppnås och att ersättningen inte lever upp till riksdagens och regeringens mål om ett aktivt förhållningssätt för unga med nedsatt arbetsförmåga. Riksrevisionen bedömer att regeringen har varit alltför passiv i sin styrning, trots uppenbara och sedan länge påtalade problem i nuvarande system med aktivitetsersättning.” ”Riksrevisionens granskning har identifierat två områden med problem som leder till att personer med aktivitetsersättning inte får insatser efter behov: a samordningen hos myndigheterna b incitamentsstrukturerna²⁴ kring aktivitetsersättningen.”

Åtgärder med anledning av rapporten har vidtagits, men några tydliga resultat av dessa kan inte påvisas. Försäkringskassan har fått regeringsuppdrag beträffande aktivitetsersättning, att säkerställa att underlag finns, vilket inte alltid har funnits i tillräcklig omfattning, och att slussa ut fler. En ökad utströmning ger konsekvensen att det blir fler som inte får aktivitetsersättning, vilket riskerar ge en påverkan på kommunerna.

Endast fem procent av unga med aktivitetsersättning lämnar försäkringen för någon form av arbete. En effektutvärdering gjord av Försäkringskassan och

---

²¹ En sammanställning av nyanländas utanförskap från arbetsmarknaden, Regionförbundet, Uppsala län 140930 s 13

²² En sammanställning av nyanländas utanförskap från arbetsmarknaden, Regionförbundet, Uppsala län 140930 s 14

²³ RiR 2015:7 Aktivitetsersättning – en ersättning utan aktivitet?

http://www.riksrevisionen.se/PageFiles/22157/RiR_2015_07_Aktivitetsers%C3%A4ttning_Anpassad.pdf

²⁴ Med incitamentsstrukturerna avses ekonomiska stimulanser för att delta i aktiviteter, RiR 2015:7 Aktivitetsersättning – en ersättning utan aktivitet? s 82

Arbetsförmedlingen, på uppdrag av regeringen, visar dock att insatser för gruppen ger effekt och ungdomarna kommer ut i arbete med rätt stöd.²⁵ Tidigt stöd och placering på en arbetsplats ger störst effekt. Metoden Supported Employment fungerar bäst. Det som utmärker den stödformen är en tidig arbetsplatsplacering. I studien har stödet getts av SIUS-konsulenter²⁶ på Arbetsförmedlingen. Efter 15 månader hade 26 procent av deltagarna i Supported Employment arbete med anställningsstöd.

Individer med stöd enligt Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) är en stor grupp inom aktivitetsersättningen. Få somatiska ärenden (fysiskt handikapp) är aktuella för aktivitetsersättning. Majoriteten har neuropsykiatriska problem där autism och ADHD är vanligast. Dessa utgör cirka 80 % av gruppen.

Det finns anledning att uppmärksamma dem som står nära LSS, men som inte omfattas av lagen. Det finns ett glapp till den gruppen, med begränsade möjligheter till insatser och sysselsättning. Kommunernas träffpunkter finns men ren sysselsättningsverksamhet är begränsad. Ett arbete pågår mellan Uppsala kommun, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan.

Samarbete med näringsliv och övrigt arbetsliv

Behovet av arbetskraft är stort, samtidigt som gruppen UVAS saknar arbete. Matchningen mellan arbetskraftsbehov och vad gruppen UVAS kan erbjuda är dock liten. I vissa fall kan så kallade enklare arbeten erbjudas, vilket kan vara en bra lösning, åtminstone tillfälligt, för den arbetssökande. Däremot löser det inte arbetsmarknadens problem med avsaknad av utbildade yrkesarbetare och mer teoretiskt utbildad arbetskraft. Det löser inte heller de enskilda individernas behov av att utvecklas.

Enligt Arbetsförmedlingen är endast 3 à 4 procent av de arbeten som idag efterfrågas sådana som inte kräver minst godkänd gymnasieutbildning. Det finns dessutom statliga bidrag som ger möjlighet till anställningar som annars inte kunnat anordnas, till exempel den satsning som arbetsmarknadsnämnden gör i samarbete med arbetsförmedlingen, som offentliggjordes i juni 2017.

Region Uppsalas uppdrag från regeringen om regional kompetensplattform bör kunna vara en samarbetspartner där UVAS-ungdomar är en resurs för att långsiktigt klara matchningen mellan den arbetskraft som finns tillgänglig och de behov närings-

---

²⁵https://www.forsakringskassan.se/!ut/p/z0/04_Sj9CPykssy0xPLMnMz0vMAfljypNzrQoSSzJUDY0dVQ2S8_NKUvNKiINVDQqK UouLoVRuakpKak5iXkpgHoalrqG5qYmBiX5BtgMiAErSpJ!!/

²⁶ Särskilt introduktions och uppföljningsstöd (SIUS)

https://www.arbetsformedlingen.se/download/18.46ccfec5127ddccec778000574/sius_as.pdf

och övrigt arbetsliv efterfrågar. Forum för inkluderande arbetsmarknad (FIA)²⁷ kan också vara en lämplig samarbetspartner.

Näringslivets arbetsgivarorganisationer visar en positiv, men avvaktande, hållning till att samarbeta runt gruppen UVAS. Konkreta förslag till samverkan, med idéer om hur arbetet ska bekostas behöver tas fram för att komma framåt i detta samarbete. Företag inom branschen, som Indivator och AlphaCE, kan erbjuda färdiga koncept för hur UVAS via praktik och på andra sätt kan hitta vägar ut på arbetsmarknaden. Företagarna Mälardalen satsar på ett gemensamt projekt Nyanlänt företagande, ett program som syftar till att ge asylsökande och nyanlända med erfarenheter av företagande och entreprenörskap rätt förutsättningar för att bli framgångsrika och hållbara företagare i Sverige.²⁸

Samarbete med studieförbund och folkhögskola

Flera studieförbund fanns med bland de 19 aktörer som tidigare av Uppsala kommun erbjöds innovationsvänligt upphandlade arbetsmarknadsinsatser. Erfarenheten att direkt arbeta med gruppen UVAS finns hos Studieförbundet, som har fått del av det särskilda statsbidraget till UVAS som utgår till studieförbund och folkhögskolor. De är en av sju mottagare av statsbidraget i landet under 2017. Projektet är inriktat mot det individstyrda arbetssätt som Studieförbundet använder på UVAS-ungdomar, inriktat mot unga kvinnor utan gymnasiebehörighet, främst från Gottsundaområdet. Deltagarna ska komma från Misa Uppsala²⁹ (Misa Uppsala bedriver arbetsinriktad daglig verksamhet för individer med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning eller inlärningssvårigheter) och Navet Uppsala kommun.

Både studieförbund och folkhögskolor har erfarenheter av och har under åren nått resultat med andra arbetssätt än vad som vanligtvis tillämpas i reguljär skolverksamhet och annan stödjande verksamhet riktad till ungdomar. Folkhögskolepedagogiken med sin helhetssyn på individen och mötet mellan grupper, fokus på frihet och frivillighet samt deltagarstyrd och deltagardriven verksamhet brukar lyftas fram som det som särskiljer verksamheten från andra³⁰.

Ett närmare samarbete med dem ger ytterligare möjligheter att möta enskilda individers behov och ger möjligheter för deltagarna att närma sig arbetsmarknaden.

Samarbete med idrottsrörelsen

Flera vetenskapliga undersökningar har visat att elever som kombinerar fysisk aktivitet och idrott med skola når bättre resultat än elever med en lägre grad av fysisk

---

²⁷ FIA, drivs av region Uppsala. Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Migrationsverket, Länsstyrelsen, Samordningsförbundet och länets kommuner finns med. *Inriktning*: Socialfondsutlysningar, återkoppling av befintliga projekt, samordning med andra regioner. Kunna agera utifrån nya projekt och kunna samarbeta.

²⁸ <http://www.foretagarna.se/nyheter/malardalen/2017/april/nf/>

²⁹ <https://www.misa.se/kontakta-oss/upsala/>

³⁰ Framgångsfaktorer Folkhögskolornas lärandemiljö enligt Folkbildningsrådet: anpassad studietakt, kreativ miljö, individuellt, självstärkande arbete, social stöttning och personlig utveckling

aktivitet.³¹ Ett motsvarande samarbete för gruppen UVAS bör ha goda möjligheter att ge ett lyckat resultat. I några av de pågående aktiviteterna riktade till UVAS finns fysisk aktivitet med som en del i upplägget.

Upplands Idrottsförbund var tidigare en av 19 aktörer som av Uppsala kommun erbjöds innovationsvänligt upphandlade arbetsmarknadsinsatser, Deras projekt Idrott och arbete var inriktat mot att hitta ett jobb/en utbildning inom idrottssektorn med sikte att få individerna delaktiga inom idrottsrörelsen. I den utvärdering som gjorts av arbetsmarknadsförvaltningen 2015-03-30 tillhörde de dem som visade bäst resultat.

Riksidrottsförbundet med Upplands Idrottsförbund som en deltagande part och Arbetsförmedlingen har en överenskommelse med syfte att stimulera fler att komma ut i arbetslivet genom att få möjlighet att delta i aktiviteter där motivation, hälsa och social träning står i fokus. Svensk idrott arbetar sedan tidigare med olika arbetsmarknadspolitiska åtgärder för att kunna skapa sysselsättning och arbetstillfällen inom folkrörelsen idrott.

Fyrisfjädern har under många år arbetat med olika typer av barn-, ungdoms- och vuxenverksamhet. Föreningen har arbetat med Svenska via badminton för invandrare, Integrationsprojekt i Gottsunda, Badminton of Hope – välgörenhetsevent till förmån för Barncancerfonden. Sedan några år tillbaka sker också en satsning på parabadminton, med koppling till gravt och lätt autistiska ungdomar och äldre, och även mot Special Olympics.

Båda organisationerna har erfarenheter och kunnande att arbeta med målgruppen genom att ha fysisk aktivitet som ett inslag i arbetet. En möjlig form för samarbete kan vara partnerskap.

Flexibla och individuellt upplagda studier

Unga som varken arbetar eller studerar är en mycket heterogen grupp. Avsaknad av gymnasieutbildning är den enskilt största riskfaktorn för att hamna utanför studier och arbete. Samtidigt finns varierande behov som kräver en förmåga att erbjuda en bredd av flexibla åtgärder och individuella lösningar. Att erbjuda studieinsatser i syfte att nå en gymnasiekompetens och därmed förbättra möjligheten att komma ut på arbetsmarknaden måste långsiktigt vara huvudprioritet.

”Omkring fem procent av eleverna gör tidiga studieavbrott, vilket innebär att de är registrerade i gymnasieskolan endast ett eller två år (skillnaden är dock stor mellan program då andelen är 2 procent bland nationella program och 24 procent på introduktionsprogrammen). De flesta studieavbrotten sker under det tredje året på gymnasiet. Bland de sena studieavbrotten räknas både elever som lämnar

---

³¹ Vikten av daglig fysisk aktivitet påpekades i rapporten. En ny forskningsrapport har nyligen lämnats med uppdatering av Bunkefloprojektet. <http://www.lu.se/article/pojkar-med-mer-idrott-i-skolan-hade-battre-betyg> Där visas att behörigheten för grundskoleelever med idrott dagligen ökat med 7 procentenheter, från 88 till 95 för pojkar, jämfört med pojkar som inte haft daglig fysisk aktivitet.

gymnasieskolan under tredje året, och de som går kvar hela läsåret utan att nå studieresultat för att få en gymnasieexamen. 20 procent av eleverna som påbörjade ett nationellt program år 2012 hade inte tagit examen eller fått ett studiebevis som omfattade ett helt nationellt program tre år senare. Hela 89 procent av dessa elever hade varit registrerade i gymnasiet i tre eller fyra år och alltså gått kvar i gymnasieskolan utan att nå målen för utbildningen. Enligt Gymnasieutredningen är det vanligt att dessa elever upplever att de har slutfört gymnasiet. Majoriteten av eleverna går alltså kvar i gymnasieskolan i tre år men det är en stor andel, 35 procent, som inte får en gymnasieexamen på den tiden. Efter fyra år minskar andelen till 30 procent. Det är en stor utmaning att en så stor andel elever inte når målen för utbildningen och det medför stora svårigheter för de elever som berörs.”³²

Tidiga insatser är det första och grundläggande steget för att minska antalet UVAS, men i arbetet med UVAS måste utgångspunkten vara just de individer som nu tillhör gruppen och de förutsättningar dessa har. Anpassat stöd, både pedagogiskt och personrelaterat, utbildning i kombination med praktik och lärlingsutbildning är delar som kan ingå i utbildningen. Det finns goda erfarenheter från Uppsala, till exempel Andra Chansen och Linnégymnasiet. Beda Hallbergs gymnasium i Kungsbacka, folkhögskolornas arbetssätt, Gamifikation³³, som provats av Magelungen i Göteborg, är andra exempel på lyckade arbetssätt.

För att individualiserade arbetssätt ska fungera krävs också att olika myndigheters regelverk samordnas så att inte dessa, och framför allt den ekonomiska ersättningen till individerna, förhindrar ett individuellt upplägg av studier.

En variant av utbildning för att möta arbetsmarknadens behov är att satsa på en etapputbildning, genom att lyfta de med lägst utbildning upp till en nivå där de kan fullgöra delar av, till exempel, en undersköterskas uppgifter. Ett steg på vägen för ett sådant system är regeringens uppdrag till Skolverket att komma med förslag till påbyggbara yrkespaket där elever ska kunna tillgodogöra sig delar av ett yrkesprogram. Senare i livet ska de kunna komplettera till en fullständig gymnasieexamen, inom ramen för den kommunala vuxenutbildningen.

---

³² SOU 2017:9 Det handlar om oss – unga som varken arbetar eller studerar s 87

³³ Skolvärlden 2017-01-03 Spelmekanik hjälper elever med funktionsnedsättning <http://skolvarden.se/artiklar/spelmekanik-hjalper-elever-med-funktionsnedsattning>

Bakgrund

Första gången unga som inte arbetar eller studerar uppmärksammades tydligt var i utredningen SOU 2003:92 Unga utanför, om vilken regeringen på sin hemsida³⁴ skriver: arbetskraftsundersökningarna (AKU) ”visar att antalet 16–24-åringar som inte studerar, arbetar, aktivt söker arbete eller har någon annan känd sysselsättning vuxit markant under 1990-talet. ... Från det totala antalet 16–24-åringar, som 2002 var ca 940 000 personer, har man kunnat särskilja en grupp om ca 25 000–30 000 personer som har betydande problem att etablera sig i samhället och som därför behöver ett ökat stöd från samhällets sida.” Enligt SCBs statistik utifrån AKU 2014 hade antalet då ökat till 86 500 personer, eller 7,2 procent av åldersgruppen.

Gruppen har uppmärksammats av EU och har fått beteckningen NEET (Not in Education, Employment, or Training), i Sverige översatt till UVAS (Unga som varken arbetar eller studerar).

Arbetsmarknadsnämnden i Uppsala kommun har lämnat uppdraget till arbetsmarknadsförvaltningen att vidareutreda frågan avseende UVAS i Uppsala kommun. Efter upphandling har uppdraget lämnats till Björn Bylund Konsult AB.

Syfte

Upphandlingen omfattar uppdrag enligt följande beskrivning:

- Föreslå samordning av befintliga insatser och utveckla förvaltningens arbete med unga vuxna som varken arbetar eller studerar (UVAS).
- Kartlägga nämndens utbud och övriga aktörers insatser hur väl de uppfyller missgynnade gruppers behov. Med utgångspunkt i genomförd kartläggning föreslå förändringar i befintligt utbud och behov av kompletterande insatser och projekt.
- Operativa insatser inom befintliga projekt.

Syftet med den upphandlingen är att förbättra möjligheterna för personer inom nämndens målgrupper att etablera sig i arbets- och samhällslivet såväl som att värdera befintliga insatser för att bättre nå ut till gruppen unga vuxna som varken arbetar eller studerar.

När det gäller gruppen unga som varken arbetar eller studerar finns ett flertal faktorer som påverkar ungas möjlighet att etablera sig i arbets- och samhällslivet. Till dessa hör utbildning eller brist på utbildning, ohälsa, arbetslöshet och ekonomiska svårigheter. Att ha avbrutit eller aldrig påbörjat en gymnasieutbildning är den faktor

---

³⁴ Publicerad 1 oktober 2003 <http://www.regeringen.se/rattsdokument/statens-offentliga-utredningar/2003/10/sou-200392/>

som tydligast påverkar risken att återfinnas i gruppen unga som varken arbetar eller studerar.

Förväntat resultat är att tjänsten ska vara en möjliggörare i förvaltningens utvecklingsarbete. Målet är att tjänsten ska bidra till att unga vuxna snabbare ska återgå till arbete eller studier.³⁵

Genomförande

Uppdraget ska, enligt upphandlingsunderlaget, genomföras under perioden 2017-02-01–2017-06-30. Enligt överenskommelse mellan parterna i juni 2017 avlämnas slutrapport senast 20 augusti 2017.

Avstämning mot arbetsmarknadsförvaltningen har gjorts vid tre tillfällen via möten. I övrigt har kontakter mellan parterna tagits via mejl och telefon. Vid möten har arbetsmarknadsförvaltningen representerats av förvaltningschef Lena Winterbom, stabschef Tuomo Niemelä och Utvecklingschef Monica Söderström och Björn Bylund konsult AB av ägaren Björn Bylund.

Stöd i arbetet med uppläggnig, genomförande och slutrapportering har lämnats av Lars Erik Öhman.

Metod

Utgångspunkten har varit att försöka definiera gruppen, att ta reda på hur stor den är, var de finns och vilka insatser som idag finns riktade till gruppen, och också vilka som inte har några insatser. Viktigt är också att veta varför de tillhör gruppen, dvs. deras olika bakgrunder: studiebakgrund, socioekonomisk bakgrund, fysiska eller psykiska handikapp, invandrarbakgrund, speciellt invandrare med kortare tid i Sverige och fördelning mellan män och kvinnor. Hur deltagarna nås är också en del i att definiera gruppen.

Vad som händer med de individer som har insatser, på kort och på längre sikt, vilken uppföljning som finns och vilken som saknas är viktigt för framtida bedömningar.

Intervjuer har gjorts med kommunala företrädare inom och utanför arbetsmarknadsförvaltningen som arbetar med gruppen, i projekt eller i ordinarie verksamhet. Även andra myndighetsföreträdare, samt Region Uppsala, Polisen Uppsala och Samverkansförbundet har intervjuats. Näringslivsföreträdare och företrädare för idrottsrörelsen, föreningsliv och civilsamhället i övrigt har kontaktats. Information har också inhämtats från staten, SKL med fler nationella representanter. En sammanställning över kontaktade personer finns som bilaga, liksom hänvisningar till rapporter och annan litteratur som använts för uppdragets fullföljande. Insamlat material har sammanställts och använts för analys enligt uppdraget.

---

³⁵ Texten är hämtad ur upphandlingsunderlaget från Arbetsmarknadsförvaltningen

Avgränsning

I första hand avser rapporten arbetsmarknadsnämndens ansvarsområde arbetsmarknadsinsatser för gruppen UVAS 16–25 år, men då många fler är inblandade redovisas även andra insatser. Få insatser är dock speciellt riktade till gruppen. Vad som redovisas blir insatser som gruppen kan ta del av, eller kan komma att beröras av.

Med hänsyn tagen till all den information som finns, alla de insatser som sätts in, och alla människor, myndigheter och andra som finns inblandade, blir denna rapport av nödvändighet ofullständig. Strävan har varit att lyfta fram det mest väsentliga, det som de som arbetar med gruppen lyfter fram som väsentligt, och att också försöka fånga något av helhetsbilden för unga som inte arbetar eller studerar.

Denna studie undersöker inte de förebyggande och främjande åtgärder som krävs för att minska inflödet till gruppen UVAS, utan är huvudsakligen inriktad på kompensatoriska insatser. Det förebyggande och tidiga arbetet lyfts dock fram som viktigt av den nationella UVAS-samordnaren i delbetänkandet SOU 2017:9 "Det handlar om oss unga som varken arbetar eller studerar".

De förslag som läggs visar på möjligheter att komma vidare med befintliga och nya insatser. För att utifrån förslagen ändra eller starta upp verksamhet krävs politiska beslut och planering utifrån dessa.

UVAS siffror

Med undantag för 2009, då andelen 15–24-åringar som varken studerar eller arbetar var över 9 procent för båda könen, har andelen legat mellan 6 och 8 procent mellan 2007 och 2016. I åldersgruppen 20–24 år var det ca 14 procent av både kvinnor och män som varken arbetade eller studerade 2009. I övrigt har andelen legat mellan 9 och 11 procent under hela perioden för båda könen.³⁶

I den yngre åldersgruppen, 15–19 år, var det mellan 5 och 6 procent som varken arbetade eller studerade 2009, bland både män och kvinnor, i övrigt har andelen legat kring 4 procent för båda könen. År 2016 var det 9 procent av kvinnorna och 10 procent av männen som varken arbetade eller studerade i åldersgruppen 20–24 år. Det innebär att omkring var tionde ungdom mellan 20 och 24 år står utanför arbetsmarknad och studier.³⁷

Den officiella statistiken kring unga som varken arbetar eller studerar utgår från den av Eurostat fastställda definitionen för Not in Education, Employment or Training (NEET). Statistiken bygger på Arbetskraftsundersökningarna som är urvalsundersökningar. I Sverige var det omkring 131 500 som räknades som NEET i åldern 15–29 år 2016, varav 76 000 i åldern 15–24 år. Det motsvarar 6,5 procent i åldersgruppen.³⁸ En begränsning är att statistiken inte går att bryta ner på regional eller kommunal nivå.

Temagruppen Unga i arbetslivet ger en mer fullständig beskrivning av antalet UVAS än vad SCB ger, och siffrorna finns beskrivna på kommunnivå. En brist med deras

---

³⁶ Folkhälsomyndigheten: <https://www.folkhalsomyndigheten.se/folkhalsorapportering-statistik/folkhalsans-utveckling/livs villkor/unga-som-varken-arbetar-eller-studerar/>) Uppgifterna kommer från Statistiska centralbyråns (SCB) arbetskraftsundersökningar (AKU), som är en större enkätundersökning som baseras på telefonintervjuer.

Vägar framåt – regeringens strategi för unga som varken arbetar eller studerar s 11:

Statistiska centralbyrån (SCB) publicerar utifrån **Arbetskraftsundersökningen** (AKU) statistik om unga som varken arbetar eller studerar. Denna undersökning visar att **86 500** unga i åldern 15–24 år befann sig i en sådan situation under 2014, vilket utgör **7,2 procent** av åldersgruppen. Andelen unga i denna åldersgrupp som varken arbetar eller studerar har varit relativt stabil de senaste åren och legat runt 7–10 procent av åldersgruppen. För att räknas in i gruppen unga som varken arbetar eller studerar ska individen inte vara sysselsatt under referensveckan, dvs. vara antingen **arbetslös eller utanför arbetskraften**, och individen ska **inte** under referensveckan och de tre veckor som föregått denna ha deltagit i någon form av **studier**.

En annan modell har utarbetats av **Temagruppen Unga i arbetslivet**. Enligt denna modell, som baseras på **registerstudier**, var antalet unga 16–24 år som varken arbetade eller studerade **76 282** under 2012. Detta utgör **6,7 procent** av hela ungdomsbefolkningen 16–24 år. Enligt denna modell är kriterierna för att en individ ska räknas till gruppen unga som varken arbetar eller studerar att personen i fråga under ett helt kalenderår **inte har haft inkomster över ett basbelopp, inte haft studiemedel, inte varit utbildningsregistrerad eller studerat svenska för invandrare mer än 60 timmar och inte arbetspendlat till Norge eller Danmark**. Det kan med andra ord konstateras att det finns olika sätt att definiera målgruppen. Ytterligare kunskap kan behöva utvecklas för att precisera statistiken och definiera målgruppens behov.

SCBs och Temagruppens respektive modeller innehåller skilda urvalskriterier och bygger på olika dataunderlag, enkätundersökningar respektive registerstudier. Detta gör att de synliggör något olika ungdomsgrupper. Det gör också att modellerna inte bör jämföras med varandra utan bör ses som kompletterande kunskapskällor.

³⁷ Vägar framåt – regeringens strategi för unga som varken arbetar eller studerar s 11:

³⁸ SOU 2017:9 Det handlar om oss – unga som varken arbetar eller studerar s 32

<http://www.regeringen.se/4929b6/contentassets/8c80288aa8224d4c869f129b957d1848/det-handlar-om-oss--unga-som-varken-arbetar-eller-studerar-sou-20179.pdf>

statistik är att den endast kan redovisas med omkring två till tre års eftersläpning. De senast presenterade siffrorna är från 2014.

UVAS 16–25 år i Uppsala totalt, jämförelse mellan 2011 och 2014³⁹

2011	Kvinnor inrikesfödda	437
	Kvinnor utrikesfödda	292
	Män inrikesfödda	577
	Män utrikesfödda	243
	Totalt	1 549
2014	Kvinnor inrikesfödda	442
	Kvinnor utrikesfödda	216
	Män inrikesfödda	636
	Män utrikesfödda	202
	Totalt	1 496

UVAS 16–25 år i Uppsala, okänd aktivitet, jämförelse mellan 2011 och 2014

2011	Kvinnor	286
	Män	286
	Totalt	572
2014	Kvinnor	238
	Män	311
	Totalt	549

Individer som fått barnbidrag eller aktivitetsersättning för förlängd skolgång är exkluderade ur denna statistik.

Att precisera var Uppsalaungdomarna som räknas till UVAS finns är inte möjligt i dagsläget, då helhetsgreppet saknas. I vissa insatser går det att precisera exakt hur många som finns, men det är inte ovanligt att individer finns representerade hos olika myndigheter och i olika insatser samtidigt.

Statistiken visar att en tredjedel av gruppen har "okänd aktivitet", dvs. det är oklart var de befinner sig, vad de livnär sig på etc. Ett antal, oklart hur många, antas ha en ekonomi och ett samhällsförhållande som gör att de inte har några problem att försörja sig. Bland dem finns ett antal som vistas utomlands. Men bland dem som vistas utomlands finns också andra. Så kallade hemmasittare är också ett återkommande begrepp, som flera olika aktörer, oberoende av varandra, sätter in insatser för att nå. Vissa UVAS väljer att ha en alternativa livsstil, andra är kriminella. Det finns också de som försörjer sig via svartjobb. Storleken på grupperna är oklar. UVAS-samordnaren pekar på två huvudgrupper, bland dem som saknar känd aktivitet. I den ena gruppen finns unga med kort utbildning, som bor i eget hushåll

³⁹ Siffrorna hämtade från Temagruppen Unga i arbetslivets hemsida www.temaunga.se

och med risk för fattigdom. En stor majoritet av dessa var utrikesfödda. I den andra gruppen finns unga som bor hos sina föräldrar, i familjer utan risk för fattigdom.⁴⁰

I statistiken består gruppen av 7–8 % och vissa år upp till 10 % av åldersgruppen 16–25 år. Vid 20 års ålder fördubblas antalet i gruppen, jämfört med tidigare år. En orsak finns troligen i att den anknytning de haft till gymnasieskolan och gymnasiesärskolan, via kommunens aktivitetsansvar och inom ramen för gymnasieprogram, upphör.

Unga med funktionsnedsättning, som också har en nedsatt arbetsförmåga, har betydligt sämre arbetsmarknads- och utbildningsutfall jämfört med övriga befolkningen. Av de som varken arbetade eller studerade i åldern 16–24 år 2014 hade 17 procent ersättning från Försäkringskassan på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning (18,3 procent av de unga kvinnorna och 15,8 procent av de unga männen). Det är många i denna grupp som kvarstår länge utanför studier och arbete.⁴¹

UVAS bakgrund

UVAS-gruppen är mer än alla andra grupper sådan att de som ingår måste ges individuellt stöd och individuella insatser. Ett stöd som de många gånger inte fått tidigare och inte alltid heller får nu, trots att de via olika lagstiftningar har rätt till det stödet.

Det går att finna vissa gemensamma drag hos gruppen, som att de flesta inte har en fullföljd och godkänd gymnasieutbildning, och det är inte ovanligt att de inte heller har en godkänd grundskoleutbildning. De kommer också ofta från svaga sociala och ekonomiska miljöer, och utlandsfödda och speciellt sent invandrade ungdomar är klart överrepresenterade.

Ett tydligt och återkommande problem i gruppen, uppskattningsvis betydligt mer än 50 %, är psykiska problem med återkommande depressioner. Samordnade insatser för att möta dessa problem lyser ofta med sin frånvaro.

En del av gruppen är också de som omfattas av aktivitetsersättning. Även här är insatserna otillräckliga, inte minst utifrån de lagstöd som finns för att ge gruppen insatser, men detta stöd har inte utgått trots att riksdagen i sin lagstiftning uttryckt tydliga intentioner om bemötande och insatser.

I proposition 2013/14:191 skriver regeringen⁴²: Det finns en väl underbyggd kunskap, både i Sverige och internationellt, om vilka faktorer och omständigheter som kan bidra till att ungdomar inte påbörjar eller fullföljer en gymnasieutbildning. I betänkandena Unga utanför (SOU 2003:92) och Ungdomar utanför gymnasieskolan – ett förtydligt ansvar för stat och kommun finns följande riskfaktorer beskrivna:

---

⁴⁰ SOU 2017:9 Det handlar om oss – unga som varken arbetar eller studerar s 43-44
<http://www.regeringen.se/4929b6/contentassets/8c80288aa8224d4c869f129b957d1848/det-handlar-om-oss--unga-som-varken-arbetar-eller-studerar-sou-20179.pdf>

⁴¹ Kommunernas aktivitetsansvar 2016 UVAS-samordnaren s 159 http://uvas.se/wp-content/uploads/2017/01/uvas_B_KAArapport_tillwebb.pdf

⁴² Regeringens proposition 2013/14:191 Med fokus på unga – en politik för goda levnadsvillkor, makt och inflytande

- Att föräldrarna har kort utbildning
- Att växa upp i en familj som tar emot ekonomiskt bistånd
- Att växa upp med sociala problem i familjen
- Att växa upp i socioekonomiskt resurssvaga områden
- Att inte nå kunskapskraven i flera ämnen i grundskolan
- Att få barn i tonåren
- Att begå brott i tonåren
- Att drabbas av psykisk och fysisk ohälsa
- Att ha en funktionsnedsättning
- Att ha kort vistelsetid i Sverige

Dessa riskfaktorer stämmer väl överens med dagens, även om vissa faktorer idag lyfts fram mer än andra. MUCF lyfter i skriften Ung idag, 2017⁴³, fram ungdomsgrupper som har det svårast att etablera sig på arbetsmarknaden och i samhället i stort:

- unga som saknar en fullföljd gymnasieutbildning
- unga som är födda utrikes
- unga med en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga
- unga hbtq-personer

Ett annat sätt att beskriva UVAS har Eurofound⁴⁴, som har identifierat fem huvudsakliga grupper bland unga som varken arbetar eller studerar, utifrån arbetet på europeisk nivå:

- formellt arbetslösa
- de som av olika skäl inte kan arbeta
- de oengagerade
- de som väntar på rätt sysselsättning
- de frivilligt varken arbetande eller studerande

Eurofound betonar att det i kategorierna både finns unga som är väldigt socioekonomiskt utsatta och unga som inte är det, samt att en del befinner sig i denna situation ofrivilligt, andra frivilligt, och att detta kan variera inom olika sammanhang.

Den statliga UVAS-samordnaren ger följande bakgrund till UVAS-gruppen:

”Den viktigaste faktorn för ungas etablering är att påbörja och fullfölja en gymnasieutbildning. Kraven på utbildning för möjligheten att få ett arbete har ökat. Cirka 98 procent av eleverna gick direkt från grundskolan till gymnasieskolan

⁴³ https://www.mucof.se/sites/default/files/publikationer_uploads/ung_idag_2017.pdf s 61

⁴⁴ The European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions (Eurofund) är ett trepartsorgan inom EU som har till uppgift att tillhandahålla information, rådgivning och sakkunskap inom områden för social- och arbetsmarknadspolitik.

2015. Det är dock en stor andel bland dem som inte har behörighet till gymnasiestudier. Andelen elever som inte var behöriga till ett nationellt program i gymnasieskolan ökade från 14,4 procent 2015 till 16,9 procent 2016. Skolverket konstaterar att andelen behöriga ökar i alla grupper 2016 utom i gruppen ”okänd bakgrund”, där bland annat elever som nyss kommit till Sverige återfinns.

Alltför många elever avslutar sin gymnasieutbildning i förtid eller gör uppehåll i sina studier. Av de elever som började i gymnasieskolan 2012 hade 72 procent fått en gymnasieexamen eller ett studiebevis inom tre år. Andelen är något högre bland de högskoleförberedande programmen än bland de yrkesförberedande. Elever på introduktionsprogrammen behöver oftast mer än tre år för att slutföra sina studier. Bland de högskoleförberedande programmen hade 79 procent av de unga kvinnorna och 71,5 procent av de unga männen slutfört sin utbildning inom tre år. Skillnaderna mellan könen är mindre inom yrkesprogrammen (70,2 procent kvinnor respektive 69,6 procent män).

Ungdomsarbetslösheten har minskat 2015 och 2016, men unga med funktionsnedsättning och unga med kort tid i Sverige har fortfarande betydande svårigheter att få ett arbete.

Det finns många faktorer som påverkar möjligheterna att etablera sig i arbets- och samhällslivet. För utlandsfödda unga, särskilt de som kommit till Sverige i tonåren, kan det vara svårare att tillgodogöra sig en utbildning och att få inträde på arbetsmarknaden. En allt större andel unga lider av psykisk ohälsa. För många unga som mår psykiskt dåligt är det svårt att fullfölja studier och etablera sig i arbets- och samhällslivet. Unga med funktionsnedsättning har genomgående sämre levnadsvillkor än andra unga. Inom områdena utbildning, arbetsmarknad och hälsa är skillnaderna särskilt stora.

För många unga är vägen till ett självständigt liv längre än den var för tidigare generationer. Samtidigt ökar klyftorna mellan de grupper av unga som har det lättare och de som har det svårare att etablera sig i arbets- och samhällslivet. Unga i samhällets vård⁴⁵, unga föräldrar och unga nyanlända kvinnor⁴⁶ är ytterligare grupper som ofta möter stora utmaningar i etableringen.

De långsiktiga konsekvenserna av att varken arbeta eller studera kan vara betydande både för individen och för samhället. Det kan handla om att långvarigt befinna sig i en ekonomiskt utsatt situation, men även om försämrad hälsa och ökad

---

⁴⁵ Den starkaste riskfaktorn för framtida psykosociala problem bland placerade barn är låga eller ofullständiga betyg från årskurs nio. Det är mindre vanligt att placerade barn vidareutbildar sig. Låg utbildningsnivå är en avgörande riskfaktor för arbetsmarknadsanpassning. Delbetänkande 2017:9 Det handlar om oss – unga som varken arbetar eller studerar s 51

⁴⁶ Unga föräldrar är också en riskgrupp. Endast 27 procent av dem som har fått barn före 20 års ålder hade minst en treårig gymnasieutbildning vid 25 års ålder. Delbetänkande 2017:9 Det handlar om oss – unga som varken arbetar eller studerar s 51, Unga nyanlända kvinnor tillhör också ofta gruppen unga föräldrar.

dödlighet samt att individer söker sig bort från arbetsmarknaden. En del hamnar även i kriminalitet.”⁴⁷

Utifrån de intervjuer som genomförts avviker inte Uppsala från denna bild. Tydligt är att antalet depressioner och psykiska problem är stora bland UVAS i Uppsala. Några siffror som visar omfattningen kan inte redovisas. Bedömningen bygger på gjorda intervjuer.

Utifrån gjorda intervjuer är det tydligt att de allra flesta UVAS vill ut i verksamhet, men det kräver att rätt individanpassade åtgärder sätts in för att resultatet ska bli bra. De bakomliggande riskfaktorer som framkommer i intervjuerna är:

- Saknar gymnasieutbildning
- Psykisk ohälsa/handikapp
- Utländsk bakgrund
- Fysisk ohälsa/handikapp
- Unga med aktivitetsersättning
- Unga med försörjningsstöd
- Arbetslösa

De som är mindre sökande efter aktivitet är⁴⁸:

- Kriminella
- Svartjobbare
- De som befinner sig utomlands
- De som bor hemma hos och försörjs av föräldrar
- De som har en normbrytande livsstil

UVAS insatser Uppsala

Insatser som erbjuds är oftast riktad till breda grupper, till exempel alla arbetslösa. Direkt riktade insatser till gruppen 16–25 år, som benämns UVAS, är få.

Ett stort utbud av insatser erbjuds, ofta i projektform. Ibland samarbetar några aktörer, ibland sker inget samarbete. Vad som styr vilka insatser som sätts in kan vara svårt att avgöra, men ofta är det insatserna och organisationen som styr och individerna får välja utifrån vad som erbjuds. Ibland passar insatserna individen, men inte alltid. Individens behov riskerar på så sätt att bli underordnad verksamhetens organisation. I vissa fall låter sig insatserna styras av de individuella behoven, men det är mer undantag än regel.

---

⁴⁷ <http://uvas.se/bakgrund/>

⁴⁸ De problem som funnits runt resecentrum den senaste tiden har inte någon knytning till UVAS. Det rör sig om en blandning av utländska ungdomar, asylsökande som fått avslag eller väntar på besked, men också ungdomar födda och uppvuxna i Uppsala, som i vart fall formellt är inskrivna vid någon skola.

Nedanstående redovisning av insatser gör inte anspråk på att vara fullständig, utan är en redovisning av de insatser som framkommit under arbetets gång.

Arbetsmarknadsnämnden

- Navet information, stöd och rådgivning/en väg in
- Vägledning
- Utbildning
- Försörjningsstöd
- Arbetsträning/praktik
- Vårdsanställningar och Arbetsmarknadsanställningar
- Sommarjobb
- Validering och testning
- Samverkan med arbetsförmedlingen – Dua/Ungkomp
- Samverkanskoordinatorer, samverkansprojekt med stöd från samordningsförbundet

Socialnämnden

- Insatser för ungdomar 13–21 år med risk att utveckla drogmissbruk, kriminalitet eller andra sociala problem, med verksamheter som Mentorn, Perrongen, Ungdomscoach
- SIP (se nedan, region Uppsala) – samverkan med Arbetsmarknads- och Omsorgsförvaltningen med fler i enskilda individärenden
- SSP (samverkan skola, socialtjänst och polis) i förebyggande syfte mot kriminalitet och droger, inriktat i första hand mot senare årskurser i grundskolan
- SIG (sociala insatsgrupperna) – treårigt program för unga kriminella som vill ta sig ur kriminaliteten

Utbildningsnämnden

- Det kommunala aktivitetsansvaret för ungdomar upp till 20 år som inte studerar på, eller har avslutat ett nationellt gymnasieprogram
- #jagmed⁴⁹: Inriktning i Uppsala är mentorsroll och bemötanden, aktiviteter mot stress och psykisk ohälsa, elevkår och läxläsning
- Linnégymnasiet har nationella program där eleverna har möjlighet till flexibla och individualiserade studier med inriktning mot fortsatta högre studier
- Andra Chansen inriktar sig mot ungdomar 16–19 år som står utanför gymnasieskolan och arbetsmarknaden och ger individualiserad coaching, utbildning och arbetsmarknadserfarenhet inom ramen för gymnasieskolans introduktionsprogram

---

⁴⁹ Ett projekt får stöd av Europeiska Socialfonden och riktar sig till ungdomar mellan 15 och 24 år som har hamnat, eller riskerar att hamna i utanförskap på grund av ej påbörjade eller fullföljda gymnasiestudier. Fem regioner och 30 kommuner i Östra Mellansverige samverkar. <http://www.regionostergotland.se/jagmed/>

- Uvengymnasiet med inriktning mot ungdomar utan behörighet till gymnasieskolans nationella program
- Samordning och samfinansiering mellan utbildningsförvaltningen, omsorgsförvaltningen och socialförvaltningen runt ungdomar som har lång frånvaro från skolan.⁵⁰ Liksom i flera andra insatser har flera av deltagarna ofta neuropsykologiska problem. Barn- och ungdomskoordinatorer ska från hösten 2017 fungera som kontakt mellan föräldrar och kommunen. Koordinatörerna ska dock inte själv ha insatser, utan styra till insatser. Insatserna ska i första hand vara sådana som skolan inte ansvarar för. Syftet är
  - 1 Ge tidig kontakt med socialförvaltningen
  - 2 Säkra samordning av insatser mellan skola, socialtjänst och omsorgsförvaltning
  - 3 Säkra delaktighet för barn och vårdnadshavare.
 Medel för finansiering söks från ESF.

Omsorgsförvaltningen

- Hikikomori⁵¹, stöd inriktat mot hemmasittare. Tidigare projekt som övergått i verksamhet. Deltagarna isolerar sig hemma, har ofta psykisk ohälsa, svårt att komma ut, social fobi, även andra diagnoser, tvångstankar och depression. Flera har det socialt bra, föräldrar som arbetar och de blir väl omhändertagna, dock inte alla. De har ofta påbörjat gymnasieskolan, men avbrutit. Få har utländsk bakgrund.
- Iris Hadar, Tvåårigt program med estetisk inriktning för unga 18–30 år med psykisk ohälsa.⁵² De arbetar med Kognitiv beteendeterapi (KBT) och har integrerad arbetsträning och praktik. Flera av deltagarna har aktivitetssättning och de kommer huvudsakligen från psykiatri eller försörjningsstöd. De kan påbörja studier i komvux under tiden de finns i utbildning, men utbildning finns inte obligatoriskt i programmet, utan arbetet är inriktat mot beteendeförändringar, att hjälpa och stödja personerna, och ge ett välfungerande liv, där Daglig verksamhet kan vara en möjlighet. Deltagarna har många misslyckanden bakom sig. Programmet jobbar med nätverk runt personerna: psykiatri, försörjningsstöd och föräldrar. Huvuddelen av deltagarna är i Sverige födda kvinnor.
- Individual Placement and Support (IPS) är en arbetsmetod med arbetscoacher för speciellt personer med psykisk funktionsnedsättning som behöver hjälp att hitta, kontakta och stötta kontakter med arbetsgivare och stötning i kontakter med myndigheter, vård, försörjning bostad mm. Inriktningen är att motivera individen och att genomföra matchning mot behov. Verksamheten startade som ett projekt med stöd från samordningsförbundet⁵³.

⁵⁰ Uppsala kommun UBN, OSN, SCN, Slutrapport Samverkan kring skolnärvaro 2017-04-12
<https://www.uppsala.se/contentassets/7b6788bf1cca4153afe735cf95566eb0/8-scn-slutrapport-samverkan-skolnarvaro.pdf>

⁵¹ Hikikomori hemsida <http://vardochoomsorg.uppsala.se/personligt-stod/oppenvard/hikikomori/>

⁵² Iris Hadar hemsida <http://www.iris.se/utbildningar/estetiskt-program-for-unga-vuxna-med-psykisk-ohalsa/>

- Supported Education (Sed), likartat som IPS men med inriktning mot studier. Stöds med medel från Uppsala kommuns sociala investeringsfond.
- Sysselsättningsförmedlingen med bland annat Kompassen är verksamhet inom Daglig verksamhet för stöd vid aktivitetsval. Endast ett fåtal går vidare till andra arbetsuppgifter.
- ”Ge makten vidare” är ett projekt riktat till funktionshindrade tillsammans med FUB (För barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning). Delaktighetsslingor är ett arbetssätt för att underlätta jämlik dialog mellan brukare och personal. Berörda är personer med sjukersättning, aktivitetsersättning och avtalspension.

Andra utförare

- **Arbetsförmedlingen** har regeringens uppdrag att ansvara för Delegationen för unga och nyanlända till arbete (Dua). Syftet är att arbetsmarknadspolitiska insatser mot ungdomsarbetslöshet ska få större genomslag på lokal nivå. Duas huvuduppdrag är att främja samverkan mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna. Utökad uppdrag från regeringen gavs 16 februari 2017, att också omfatta nyanlända ungdomars möjligheter att etablera sig i arbetslivet.

Ansvar för genomförandet av ungas etablering under två år efter att uppehållstillstånd getts. *Etableringsuppdraget* riktar sig till nyanlända mellan 20 och 64 år samt till 18–19-åringar som saknar föräldrar i Sverige. Efter uppdragets slut sker utslussning till studier 30–40 %, arbetsförmedlingens åtgärder (jobbgarantin⁵⁴) 50–60 % och övrigt 10 %.

Överenskommelse mellan Arbetsförmedlingen och Riksidrottsförbundet, på uppdrag av regeringen, om inriktning unga, långtidsarbetslösa och nyanlända. Upplands idrottsförbund är aktör i Uppland.

Ungkomp i samarbete med Arbetsmarknadsnämnden Uppsala kommun. Målgrupperna är de som ingår i spannet 16–25 år och som varit arbetslösa sex månader eller mer, riskerar långvarig arbetslöshet eller kontaktat arbetsförmedlingen minst två gånger. Ingen uppsökande verksamhet bedrivs. Insatserna är huvudsakligen inriktade mot Valfärdsanställningar och Samhall. Projektet jobbar också med att motivera för studier. Samlokalisering, neutrala lokaler och multikompetens bedöms som framgångsfaktorer.

⁵² Samordningsförbundet Slutrapport 2017-01-27 IPS-arbetscoacher <http://finsam uppsala.se/media/158977/413-slutrapport-isamverkan-2016.pdf>

⁵⁴ Jobbgarantin för ungdomar innehåller följande aktiviteter: fördjupad kartläggning, studie- och yrkesvägledning, jobsökaktiviteter med coaching, arbetspraktik i upp till tre månader hos samma arbetsgivare, utbildning i upp till sex månader, hjälp med att starta eget företag, arbetslivsinriktad rehabilitering, arbetsträning eller förstärkt arbetsträning på en arbetsplats Källa: Jobbgaranti för ungdomar <https://www.arbetsformedlingen.se/download/18.4b7cba481279b57bec180001142/1447323644484/Jobbgaranti-ungdomar-as.pdf>

- **Försäkringskassan** har ett samordningsansvar för unga personer som på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning har nedsatt arbetsförmåga och uppbär aktivitetsersättning. Försäkringskassan har ingen egen verksamhet men beslutar om aktivitetsersättningar och rehabiliteringsåtgärder. Drygt 700 ungdomar i Uppsala har idag aktivitetsersättning.

Tillsammans med Arbetsförmedlingen har Försäkringskassan, via regleringsbrev från regeringen, ett särskilt uppdrag att i samverkan samt inom ramen för samordningsförbundens verksamhet prioritera insatser för gruppen som uppbär aktivitetsersättning.

- **Samordningsförbundet** möjliggör finansiell samordning mellan fyra myndigheter inom rehabiliteringsområdet: arbetsförmedling, försäkringskassa, kommuner och Region Uppsala. De har ingen egen verksamhet, men fördelar medel till projekt eller till ordinarie verksamhet till de ingående myndigheterna som själva genomför insatserna. En prioriterad grupp är UVAS 16–25 år. Samordningsförbundens uppgift är att underlätta myndigheternas samverkan mot individer i behov av samordnad rehabilitering⁵⁵ Slutmålet för insatserna är att bidra till att individen får eller behåller en förvärvsförmåga. Inriktningen är långsiktig samverkan via lokala utvecklingsgrupper (lokusgrupper), där de fyra parterna möts i respektive kommun.
- **Region Uppsala** har 2014 lämnat några rapporter som behandlar unga utanför arbetsmarknaden, psykisk ohälsa mm⁵⁶ Regionen samordnar projektet #jagmed för länet.

Samordnad individuell plan (SIP) har individen, vid behov av insatser från både kommun och hälso- och sjukvård, en lagstadgad rätt att bli erbjuden. SIP är ett arbetsverktyg som tydliggör ansvarsfördelningen mellan kommun och hälso- och sjukvård och utgår från patientens behov. Under året har 175 samordnade individuella planeringar genomförts, där barn och ungdomspsykiatri står för 70 % av planeringarna.

Psykiatri är en specialistnivå för de svårast sjuka med omfattande problematik. För barn och unga upp till 18 år finns Barn- och ungdomspsykiatri (BUP) med samtliga specialiseringar. För unga vuxna 18–24 år är specialiseringarna uppdelade i fem olika områden. Knappt 20 000 patienter besöker psykiatri årligen. Mellan 2014 och 2016 har en fördubbling av antalet remisser till BUP skett. Delar kan till viss del förklaras med ökad invandring,

⁵⁵ Lag (2003) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser mellan allmän försäkringskassa, länsarbetsnämnd, kommun och landsting, Socialdepartementet

⁵⁶ En sammanställning av ungas utanförskap från arbetsmarknaden, Regionförbundet, Uppsala län 140930, En sammanställning av nyanländas utanförskap från arbetsmarknaden, Regionförbundet, Uppsala län 140930, En sammanställning av situationen för personer med nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning, Regionförbundet, Uppsala län 140930. Se även referenser i slutet av rapporten, med länkar.

men andra orsaker överväger. För färdigbehandlade patienter finns idag ingen uppbyggd mottagning för övergång till annan verksamhet.

Habiliteringen ger råd, stöd, utbildning och behandling till dem som har intellektuell funktionsnedsättning, rörelsenedsättning, flerfunktionshinder, förvärvad hjärnskada samt autism med stora svårigheter i vardagen. Till habiliteringen hör även Syncentralen och Hörcentralen.

- **Polisen** – Polisområde Uppsala/Knivsta och Uppsala kommun har sedan 2015 ett samverkansavtal för ökad trygghet och minskad brottslighet i Uppsala kommun⁵⁷. Fokusområden är: Alkoholtillstånd och överservering, Drogförebyggande, Trygg ute med bland annat trygghetsvandringar, Samverkan grundskola-socialtjänst-polis, individ- och områdesarbete (SSP), Samverkan gymnasieskola-socialtjänst-polis (GYSP), Sociala insatsgrupper, Våldsbejakande extremism, Förebygga brand i samverkan, ett arbete som sker på mellan- och högstadieskolor, Våld i nära relation, Medling och Stödcentrum, Valborg och Polis träffar elevråd på skolor.
- **Studiefrämjandet** i Uppsala har ett av sju projekt i Sverige som tilldelats medel för 2017 från Folkbildningsrådet. Som en del av strategin Vägar framåt har regeringen avsatt medel som Folkbildningsrådet fördelar till studieförbund och folkhögskolor för att i pilotprojekt utveckla matchningsarbete särskilt för unga som saknar en fullständig gymnasieutbildning. Studiefrämjandets projekt är inriktat på att använda det individstyrda arbetssätt som Studiefrämjandet använder på UVAS-ungdomar, inriktat mot unga kvinnor utan gymnasiebehörighet främst från Gottsundaområdet⁵⁸.
- **Folkhögskolan** kan som alternativ utbildningsanordnare ta emot UVAS-ungdomar för att ge dem kompletterande grundskole- och gymnasieutbildning. Tidigare var de flesta deltagarna motiverade, nu får de också ta emot mindre motiverade deltagare.
- **Nätverk**, till exempel Linnénätverket, där handläggare från olika myndigheter och förvaltningar möts för att diskutera gemensamma angelägenheter. Flera nätverk byggs på handläggarnivå, vilket samordningskoordinatorerna i Uppsala lyfter fram⁵⁹.
- **Uppsala universitet** ger stöd till studenter med funktionsnedsättning via fyra samordnare som arbetar med särskilt pedagogiskt stöd för studenter med funktionsnedsättning, tre i Uppsala och en på Gotland⁶⁰.

---

⁵⁷ Samverkansavtal mellan Uppsala kommun och Polisområde Uppsala/Knivsta för ökad trygghet och minskad brottslighet i Uppsala kommun, Kommunstyrelsen Uppsala 2015-12-09
<https://www.uppsala.se/contentassets/9bf751c38443483dbba07941af64b2d3/14.-forlangning-av-samverkansavtal-mellan-uppsala-kommun-och-lokalpolisomrade-uppsala-knivsta-for-2016-2018.pdf>

⁵⁸ Studiefrämjandet Mötesplats Kontakten <http://www.studieframjandet.se/Uppsala/Mojligheter-hos-oss/samarbeta-med-oss/Aktuella-projekt--utbildningar/Youth-in-Action/>

⁵⁹ Föranalys av lotsärenden, samordningskoordinatorerna Uppsala, LOKUSMÖTE 16 maj 2017

⁶⁰ Uppsala universitet Studera med funktionsnedsättning <http://uu.se/utbildning/plugga-pa-universitetet/funktionshinder/>

UVAS insatser nationellt

Flera olika initiativ och uppdrag har under de senaste åren tagits från statens sida. Nedan följer en redovisning av de viktigaste i förhållande till UVAS. Även två ickestatliga initiativ redovisas.

Vägar framåt – regeringens Strategi för unga som varken arbetar eller studerar kom 2015. Målet för strategin är:

- ökad samverkan mellan berörda aktörer
- ökad kunskap om unga som varken arbetar eller studerar och
- insatser riktade direkt till målgruppen

En av satsningarna innebär att matcha utbildning med individens förutsättningar och med arbetsgivares behov av kompetens. Ungar som saknar en fullständig gymnasieutbildning ska genom matchningsinsatser kunna få extra stöd för att komma ut och etablera sig i yrkeslivet. I propositionen uttrycker regeringen beträffande samordning mellan Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, samordningsförbunden och kommunerna att "De olika aktörernas målgrupper överlappar dock varandra och insatserna för målgruppen är inte alltid fullständigt samordnade."⁶¹

I strategin hänvisas till uppföljningar som Folkbildningsrådet har gjort som visar på ett antal framgångsfaktorer som har stor betydelse för folkhögskolans lärandemiljö. Det handlar bland annat om att utbildningarna ger möjlighet till anpassad studietakt och en kreativ miljö som medverkar till goda resultat, att det finns utrymme för individuellt, självstärkande arbete och social stöttning samt att deltagarna ges personlig utveckling, vilket kan öka möjligheten att bli anställd.⁶²

Utbildningskontrakt som syftar till att arbetslösa ungdomar i åldern 20–24 år ska påbörja eller återgå till studier med målsättningen att fullfölja en gymnasieutbildning lyfts fram, liksom traineejobben. Med dessa anses möjligheten öka för unga att etablera sig på arbetsmarknaden, samtidigt som arbetsgivarnas rekrytering av personer med rätt kompetens underlättas. Målgruppen för traineejobben är arbetslösa ungdomar i åldern 20–24 år som har en gymnasieexamen eller motsvarande kunskaper.

Strategin resulterar i tolv olika åtgärder, varav den första är inrättande av en statlig UVAS-samordnare. Vidare uppdras till MUCF att 2016–2018 sprida kunskap om hur samhällets stöd till unga med psykisk ohälsa, som varken arbetar eller studerar, kan organiseras och utvecklas i samverkan mellan olika aktörer. MUCF fick också ett förlängt uppdrag, till 2018, om fördjupad analys av ungas övergång mellan skola och

⁶¹ <http://www.regeringen.se/4add19/contentassets/fe215ba8fcc42cfb17bd0564bc040b9/vagar-framat---strategi-for-unga-som-varken-arbetar-eller-studerar.pdf> s 14

⁶² <http://www.regeringen.se/4add19/contentassets/fe215ba8fcc42cfb17bd0564bc040b9/vagar-framat---strategi-for-unga-som-varken-arbetar-eller-studerar.pdf> s 15

arbetsliv. Statens skolverk fick i uppdrag att 2016–2018 genomföra verksamhetsnära insatser riktade direkt till huvudmän och gymnasieskolor för att förebygga avhopp från gymnasieskolan. Folkbildningsrådet fick medel avsatta att användas för studieförbund och folkhögskolor inom pilotregioner i Sverige, för att matcha utbildning med individens förutsättningar och arbetsgivares behov av kompetens.⁶³

Nationell UVAS-samordnare⁶⁴ är en åtgärd till följd av strategin Vagar framåt. Den statliga UVAS-samordnaren tillsattes i november 2015. Uppdraget är att främja samverkan kring insatser för unga som varken arbetar eller studerar mellan olika aktörer på nationell, regional och lokal nivå. Fokus ligger på samordning kring unga som varken arbetar eller studerar och på att samla och analysera kunskap om insatser till unga.⁶⁵ Samordnarens uppdrag har utökats genom ett tilläggsdirektiv kring kommunernas aktivitetsansvar. Syftet är att öka kvaliteten och likvärdigheten i de åtgärder kommunerna erbjuder inom ramen för aktivitetsansvaret.⁶⁶ Slutredovisning ska ske den 28 februari 2018.

I mars 2017 kom delbetänkandet 2017:9 Det handlar om oss – unga som varken arbetar eller studerar. För att minska antalet och andelen unga som varken arbetar eller studerar bör ett tydligt fokus läggas på att minska inflödet i gruppen, det vill säga tidiga insatser i skola och på andra sätt.⁶⁷

UVAS-samordnaren lyfter också fram bedömningar om:

- Hur inkludera vården i arbetet med UVAS?
- Hur tydliggöra ansvaret för UVAS?
- Hur stärka stödet till UVAS med funktionsnedsättning?
- Stöd till HVB- och familjehemsplacerade?⁶⁸

Perspektivskiftet handlar om insikten om att stora resurser i dag satsas på insatser utan kunskap om vad som är verksamt och för vilka grupper. Bristande analyser beror på organisatoriska stuprör och kortsiktighet, vilket i sin tur leder till bristande incitament att göra samordnade och långsiktiga insatser. Verktygen handlar om bättre metoder för att analysera behov, välja effektiva insatser och att mäta resultat. Genom perspektivskifte och konkreta metoder ökar förmågan hos offentlig sektor att få långsiktigt hållbara resultat av de satsningar som görs och samtidigt höja effektiviteten.⁶⁹

---

⁶³ <http://www.regeringen.se/4add19/contentassets/fe215ba8fcc42cfb17bd0564bc040b9/vagar-framat---strategi-for-unga-som-varken-arbetar-eller-studerar.pdf>

⁶⁴ <http://uvas.se/>

⁶⁵ <http://uvas.se/uppdraget/> Kommittédirektiv 2015:70

⁶⁶ Kommittédirektiv 2016:82

⁶⁷ SOU 2017:9 Det handlar om oss – unga som varken arbetar eller studerar s 10

<http://www.regeringen.se/4929b6/contentassets/8c80288aa8224d4c869f129b957d1848/det-handlar-om-oss--unga-som-varken-arbetar-eller-studerar-sou-20179.pdf>

⁶⁸ SOU 2017:9 Det handlar om oss – unga som varken arbetar eller studerar s 14-15

⁶⁹ SOU 2017:9 Det handlar om oss – unga som varken arbetar eller studerar s 74

En viktig aspekt är att stödet snarare än att utgå från individens behov ofta utgår från hur samhället är organiserat genom ansvarsfördelning mellan olika aktörer.⁷⁰

Myndigheten för ungdom- och civilsamhällesfrågor (MUCF) har i uppdrag att skapa en helhetsbild av utvecklingen för ungas levnadsvillkor. En del i arbetet är rapporten Ung idag 2017. I ett kapitel behandlar de UVAS och avslutar kapitlet med följande: ”Samvariationen mellan andelen UVAS i olika kommuner och olika arbetsmarknadsåtgärder är obefintliga eller svaga. Den förhållandevis starkare korrelationen hittar vi mellan arbetstiden inom arbetsmarknadsverksamheten som går till arbetsprövning och -träning. Ju högre andel av den totala arbetstiden inom arbetsmarknadsfrågor i en kommun som går till att ge den arbetssökande stöd för att på en arbetsplats systematiskt pröva och träna sina förmågor i konkreta arbetsuppgifter, desto lägre är andelen UVAS.”⁷¹

Temagruppen Unga i arbetslivet är ett projekt under MUCF. Projektet arbetar med UVAS sedan 2009. Uppdraget pågår till och med 2017. Temagruppen samlar in och delar erfarenheter från arbetsmarknadsprojekt för unga inom Europeiska Socialfonden. Det övergripande syftet är att samverka för att motverka strukturer som hindrar ungas etablering på arbetsmarknaden. Fokus ligger på att förmedla kunskap om målgruppen unga som varken arbetar eller studerar. En prioriterad grupp i det arbetet är de som i sitt yrke och sin arbetsvardag möter dessa ungdomar; på operativ eller strategisk nivå. Temagruppen tar också fram registerbaserad statistik om unga som varken arbetar eller studerar.⁷²

IFAU - Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering är ett forskningsinstitut under Arbetsmarknadsdepartementet, med säte i Uppsala. IFAU ska främja, stödja och genom forskning genomföra uppföljningar och utvärderingar. De utvärderar effekter av arbetsmarknadspolitik, arbetsmarknadens funktionssätt, effekter av olika reformer och åtgärder inom utbildningsväsendet och arbetsmarknadseffekter av socialförsäkringen. De har ingen forskning riktad direkt mot UVAS, men forskar om ungdomsarbetslöshet och dess orsaker⁷³. I studien En förlorad generation, 2016, konstaterar de att unga med svensk bakgrund har en starkare arbetsmarknadsanknytning än unga med utländsk bakgrund och att unga med funktionsnedsättning har en svag position⁷⁴.

Skolverket har regeringens uppdrag att arbeta för att förebygga avbrott från gymnasieskolan.⁷⁵ Arbetet har resulterat i att Skolverket erbjuder huvudman och gymnasieskolor processtöd för att minska antalet elever som inte slutför sina studier.

---

⁷⁰ SOU 2017:9 Det handlar om oss – unga som varken arbetar eller studerar s 100

⁷¹ Ung idag 2017 MUCF s 33 https://www.mucof.se/sites/default/files/publikationer_uploads/ung_idag_2017.pdf

⁷² <http://www.temaunga.se/>

⁷³ IFAU Om ungdomsarbetslöshet <http://www.ifau.se/sv/Press/Forskningssammanfattningar/Ungdomsarbetsloshet/>

⁷⁴ IFAU En förlorad generation s 64 http://www.ifau.se/globalassets/pdf/se/2016/r-2016-01-en_forlorad_generation_om_ungas_etablering_pa_arbetsmarknaden.pdf

⁷⁵ <https://www.skolverket.se/fran-skola-till-arbetsliv/minska-avhopp-fran-gymnasiet/forebygg-avhopp-fran-gymnasiet-1.260608>

Sveriges kommuner och landsting (SKL) har sedan 2012 arbetat med projektet Plug In och dess efterföljare Plug In 2.0 med inriktning på att motverka studieavbrott i gymnasieskolan.⁷⁶

Plug In var Sveriges största samverkansprojekt för att motverka studieavbrott i gymnasieskolan. Sammanlagt deltog 47 kommuner från sex regioner. Resultatet blev att andelen studieavbrott har minskat på de skolor som deltagit i projektet och generella framgångsfaktorer i arbetet med att minska studieavbrott har identifierats genom djupstudier. Hösten 2015 startade Plug In 2.0, som är en direkt fortsättning på Plug In. Målsättningen är att sprida medvetenhet och kunskap om avbrottsproblematiken och bidra till strategisk påverkan både nationellt och internationellt. Projektet pågår fram till hösten 2017 och leds av SKL i samverkan med åtta regioner. Projekten finansieras av Europeiska Socialfonden (ESF) med medfinansiering från medverkande kommuner och regioner.

SKL arbetar med samordning mellan kommuner, arbetsförmedling och försäkringskassa. SKL arbetar också med socialdepartementet om ansvaret för psykisk hälsa, speciellt gruppen nyanlända – där ca 30 % har psykiatriska problem – och vem som ansvarar för första mottagandet.

Ingvar Nilsson och **Umeå universitet** i samarbete med **Skandia** arbetar i ett projekt under 2016–2018 för att tänka kring förebyggande insatser och de samhällsvinster detta ger. Projekttiteln är: Utanför till innanför. Bättre kommunalt beslutsstöd: Ny kalkylmodell för interventioner riktade mot social utsatthet.⁷⁷

Nationalekonomen Ingvar Nilsson har tidigare visat på samhällsskadorna vid skolmisslyckanden. De svenska 24-åringarna som inte har en gymnasial utbildning riskerar att hamna i utanförskap och bli en samhällsförlust på 53 miljarder kronor, enligt en nyligen publicerad rapport från Skandias stiftelse Idéer för livet⁷⁸.

UVAS - insatser EU

Grundläggande är **EU 2020**⁷⁹, som beträffande sysselsättning anger att 75 % av 20–64-åringarna ska arbeta. Utbildningsmålen är att andelen elever som hoppar av skolan i förtid ska vara lägre än 10 % och att minst 40 % av 30–34-åringarna ska ha högre utbildning.

EU-kommissionen har i rapporten Literature review and identification of best practices on integrated social service delivery sammanfattat erfarenheter av samverkan i form av samordnat stöd till individer med komplexa behov. I rapporten anges att erfarenheterna visar att det krävs:

---

⁷⁶<https://skl.se/skolakulturfrutid/skolaforskola/sklssatsningarutvecklaskolan/plugin20minskarstudieavbrottenpagymnasiet.2132.html>

⁷⁷ <http://www.umu.se/forskning/forskningsprojekt/forskningsdatabasen/visa-projekt/?code=1101&currentView=description&languageId=3#>

⁷⁸ <https://www.utanforsketpris.se/Global/Rapporter/Utanforsketpris.pdf>
<http://mobil.dn.se/ekonomi/skolmisslyckande-kan-bli-en-samhallsforlust-pa-53-miljarder-kronor/>

⁷⁹ http://ec.europa.eu/europe2020/targets/eu-targets/index_sv.htm

- tydliga och harmoniserande mål
- tydlig ansvarsfördelning mellan samarbetsparterna om vem som är ansvarig för vad
- finansiella eller administrativa incitament för samarbete
- resultatindikatorer som mäter gemensamma ansträngningar för att motverka konkurrens mellan parterna (gäller särskilt horisontell samverkan)
- kapacitetsuppbyggnad (lokalt, vid ökad självständighet och nya uppgifter) i planering, utvärdering och ärendehantering.⁸⁰

Enligt OECD:s sammanställning visar erfarenheterna från såväl vertikalt som horisontellt samordnat stöd att vinsterna främst avser kostnadseffektivitet, tillgänglighet och kvalitet för såväl mottagare som för dem som tillhandahåller stödet.⁸¹

Europeiska socialfondens huvudsakliga syfte är att främja sysselsättningen på arbetsmarknaden. Under programperioden 2014–2020 har socialfonden följande tre programområden: 1. Kompetensförsörjning 2. Öka övergångarna till arbete 3. Sysselsättningsinitiativet för unga. Fram till hösten 2016 hade 20 000 personer deltagit i något av de pågående eller avslutade projekten, varav 75 procent har deltagit i projekt inom programområde 3. Fokus för Sysselsättningsinitiativet för unga är att fånga upp personer i åldern 15–24 år som varken arbetar eller studerar, särskilt unga som inte slutfört en gymnasieutbildning.

Större pågående och avslutade projekt inom ramen för ESF är Ung framtid, Unga In, Ungkomp, PlugIn, PlugIn 2.0, #jagmed, Värmlands unga, Värmlands framtid, Plugga klart 1 och 2, Griffin Plugin och Susa.

Via medel från **Erasmus+** bedriver Fortbildningsavdelningen vid **Uppsala universitet**⁸² ett projekt rörande UVAS, integration och inkludering, i samarbete med ett utbildningsföretag i Berlin och en stiftelse i Liverpool.

Inriktningen i Uppsala är mot skolpersonal som arbetar med nyanlända elever och hur de kan arbeta för att främja skolframgång hos dessa. Celsiusskolan i Uppsala deltar i projektet.

Liverpool har fokus mot en stadsdel med mycket ungdomsproblematik, dock inte invandrare, men med flera generationer arbetslösa. Stadsdelen i Liverpool är mycket socialt och ekonomiskt utsatt. Man arbetar bland annat med utbildning, bibliotek, idrott och hälsa, företagande och bondgårdar. Allt för att ge ungdomarna förståelse om sammanhang. Skolan serverar frukost, ger en stabil social miljö, skapar förtroende och självkänsla och bilden av en annan framtid. Nära samarbete har projektet med kommun och näringsliv, exempelvis inriktat mot undersköterskor.

⁸⁰ SOU 2017:9 Det handlar om oss – unga som varken arbetar eller studerar s 125-126

⁸¹ SOU 2017:9 Det handlar om oss – unga som varken arbetar eller studerar s 127

⁸² Uppsala universitet, fortbildningsavdelningen Education for equity, Erasmus+ www.educationforequity.eu

I Berlin sker samarbetet med ett utbildningsföretag i stadsdelen Kreuzberg, som arbetar med lärlingsutbildning, riktade utbildningar mot yrkeslivet. De flesta i stadsdelen har turkisk bakgrund och där finns många arbetslösa ungdomar. Genom samarbetet fås verktyg som fungerar i sammanhang.

Projektet söker svar på frågor om vad kan man göra, och hur? Det svenska bidraget i projektet pekar mot fem delar som är viktigt att satsa på mot nyanlända elever:

- Motivation
- Hälsa – fysisk och psykisk
- Sociala koder för integration och förståelse
- Språkutvecklande arbetssätt
- Kartläggning av hur eleverna kommer in i samhället.

Uppsaladelen av projektet pekar också på behovet av studiehandledning på modersmålet. Elever efterfrågar att lära sig det svenska språket, men de pratar sällan svenska med andra utanför skolan.

Även arbetet med studie- och yrkesvägledning är viktigt. Nyanlända känner till vissa statusyrken, men har ingen kunskap om svenskt arbetsliv.

Slutrapport kommer hösten 2017.

The Prince´s Trust

Olika exempel på arbeten med UVAS/NEET finns i andra länder. Ett är The Prince´s Trust, som är en välgörenhetsorganisation i Storbritannien grundad 1976 av Charles, Prince of Wales och Frederick John Pervin för att hjälpa unga människor.

Organisationen driver en rad träningsprogram, tillhandahåller mentorstöd och erbjuder finansiella bidrag för att stärka ungdomars förtroende och motivation. Varje år arbetar de med ungefär 60 000 ungdomar, och cirka 80 procent övergår till anställning, utbildning eller volontärsarbete. De arbetar med ungdomar från fyra prioriterade målgrupper. Det är långtidsarbetslösa, personer som har haft problem med lagen, personer som haft svårigheter i skolan och personer som har varit i vård.

The Prince´s Trust är Storbritanniens ledande ungdomsorganisation och har hjälpt över 825 000 ungdomar att förändra sina liv, skapat 125 000 entreprenörer och gett affärsstöd till 395 000 personer i Storbritannien. Från 2006 till 2016 har arbetet för ungdom uppskattats bidra till samhället med 1,4 miljarder pund.⁸³

---

⁸³ https://en.wikipedia.org/wiki/The_Prince%27s_Trust

Referenser

Skriftliga

Föranalys av lotsärenden, samordningskoordinatorerna Uppsala, LOKUSMÖTE 16 maj 2017
Anteckningar Från Workshop Arbetsförmedlingen Uppsala/Knivsta, Uppsala kommun och Försäkringskassan - 3 mars 2017
UNT, artiklar rörande aktiviteter runt resecentrum 2017-02-11, 12, 14, 18,19, 21, 27 och 03-11
Akademiska sjukhuset Årsrapport 2016, verksamhetsområde psykiatri
Uppsala kommun UBN, OSN, SCN, Slutrapport Samverkan kring skolnärvaro 2017-04-12
<https://www.uppsala.se/contentassets/7b6788bf1cca4153afe735cf95566eb0/8-scn-slutrapport-samverkan-skolnarvaro.pdf>
Samverkansavtal mellan Uppsala kommun och Polisområde Uppsala/Knivsta för ökad trygghet och minskad brottslighet i Uppsala kommun, Kommunstyrelsen Uppsala 2015-12-09
<https://www.uppsala.se/contentassets/9bf751c38443483dbba07941af64b2d3/14.-forlangning-av-samverkansavtal-mellan-uppsala-kommun-och-lokalpolisomrade-uppsala-knivsta-for-2016-2018.pdf>
Uppsala universitet, utbildningsavdelningen Education for equity, Erasmus+ www.educationforequity.eu
Uppsala universitet Studera med funktionsnedsättning <http://uu.se/utbildning/plugga-pa-universitetet/funktionshinder/>
Studieförbundet Mötetsplats Kontakten <http://www.studieforamjandet.se/Uppsala/Mojligheter-hos-oss/samarbeta-med-oss/Aktuella-projekt--utbildningar/Youth-in-Action/>
Indivator hemsida <http://indivator.se/kontakta-oss>
Samordningsförbundet Uppsala län IPS-arbetscoach, slutrapport 2017-01-27 <http://finsam uppsala.se/media/158977/413-slutrapport-isamverkan-2016.pdf>
Kartläggning och analys av området psykisk hälsa i Uppsala län Statlig satsning på psykisk hälsa SKL, analysseminarium 26 april 2017 <https://www.uppdraagspsykiskhalsa.se/wp-content/uploads/2017/04/Birgitta-Ekholm-Lejman-Region-Uppsala-N%C3%A5gra-l%C3%A4ns-erfarenheter-fr%C3%A5n-2016.pdf>
Överenskommelse mellan primärvård och psykiatrisk specialistvård kring handläggning av psykiatrisk sjukdom 2016-02-10
<http://www.lul.se/Global/Extran%C3%A4t/V%C3%A5rdgivare/Avtal%20-Riktlinjer%20och%20till%C3%A4mpningar/%C3%96verenskommelse%20mellan%20prim%C3%A4rv%C3%A5rd%20och%20psykiatri%202016.pdf>
Uppsala kommun, Stöd till ungdomar med lång frånvaro från skolan 2017-06-13
<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=114&artikel=6716616>
Uppsala kommun, Daglig verksamhet, Kompassen
http://vardochomsorg.uppsala.se/arbete_sysselsattning/dagligverksamhet/vara-jobb/vagledning-till-jobb/kompassen/ESO-2017:3-Ankomst-och-harkomst--en-ESO-rapport-om-skolresultat-och-bakgrund http://eso.expertgrupp.se/wp-content/uploads/2014/12/ESO-2017_3.pdf
Dagens industri 2017-05-28 Debatt: Alarmerande skolresultat för utrikes födda barn <http://www.di.se/opinion/debatt-alarmerande-skolresultat-for-utrikes-fodda-barn/>
Lärarnas Tidning 2017-05-29 Kraftigt resultatfall för utrikesfödda elever <http://lararnastidning.se/kraftigt-resultatfall-for-utrikesfodda-elever/>
SVT 2017-05-18 Tuft för nyanlända att klara språkinstruktionen <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/tuft-for-nyanlanda-att-klara-sprakintroduktion-1>
Uppsala kommun, arbetsmarknadsnämnden, beslut om inrättande av arbetsmarknadsråd
<https://www.uppsala.se/contentassets/9e1a7fc27aa34bed93485f742a5e8b2d/5-2-amn-inrattande-av-lokalt-arbetsmarknadsrad.pdf>
Samordningsförbundet Uppsala län <http://finsam uppsala.se/>
Riksrevisionsverket RIR2015:7 Aktivitetsersättning – en ersättning utan aktivitet?
http://www.riksrevisionen.se/PageFiles/22157/RIR_2015_07_Aktivitetsers%C3%A4tning_Anpassad.pdf
SKL, ny utbildningsform för kortutbildade nyanlända
<https://skl.se/tjanster/press/nyheter/nyhetsarkiv/nyutbildningsformbehovsforkortutbildadenyandla.11787.html>
UVAS-samordnaren Kommunernas aktivitetsansvar 2016 http://uvas.se/wp-content/uploads/2017/01/uvas_B_KAArapport_tillwebb.pdf
Försäkringskassan https://www.forsakringskassan.se/!ut/p/z/0/4_Sj9CPykyssy0xPLMnMz0vMAflijpNzrQoSSzJUDY0dVQZS8_NKUvNKilNVDQqKUouLoVRuakpKak5iXkpgHoalrqG5gYmBiX5BtqMiAErSpJl/
Företagarna Uppsala uvas@foretagarna.se
Trelleborg www.trelleborg.se
Skolverket <https://www.skolverket.se/fran-skola-till-arbetsliv/minska-avhopp-fran-gymnasiet/forebygg-avhopp-fran-gymnasiet-1.260608>
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) hemsida <https://www.mucof.se/arbete-och-forsorjning>
Den nationella UVAS-samordnaren uppdragsbeskrivning <http://uvas.se/uppdraget/>
Kommittédirektiv UVAS-samordnare [Kommittédirektiv 2015:70](http://www.kommitedirektiv.se/Kommitedirektiv/2015/70)
Kompletterande kommittédirektiv UVAS-samordnare avseende kommunernas aktivitetsansvar [Kommittédirektiv 2016:82](http://www.kommitedirektiv.se/Kommitedirektiv/2016/82)
Vägar framåt – regeringens Strategi för unga som varken arbetar eller studerar
<http://www.regeringen.se/4add19/contentassets/fe215ba8ffcc42cfb17bd0564bc040b9/vagar-framat---strategi-for-unga-som-varken-arbetar-eller-studerar.pdf>
Den nationella UVAS-samordnaren <http://uvas.se/>
Nyanlända företagare <http://www.foretagarna.se/nyheter/malardalen/2017/april/nf/>
Misa Uppsala <https://www.misa.se/kontakta-oss/uvas/>
Ingvar Nilsson och Umeå universitet i samarbete med Skandia arbetar i ett projekt för att tänka kring förebyggande insatser och de samhällsvinster detta ger. Projekt titel Utanför till innanför. Bättre kommunalt beslutsstöd: Ny kalkylmodell för interventioner

riktade mot social utsatthet <http://www.umu.se/forskning/forskningsprojekt/forskningsdatabasen/visa-projekt/?code=1101&currentView=description&languageId=3>

Rapport Utanförskapets pris <https://www.utanforskapetspris.se/Global/Rapporter/Utanforskapetspris.pdf>

Dagens nyheter, Utanförskapets pris <http://mobil.dn.se/ekonomi/skolmisslyckande-kan-bli-en-samhallsforlust-pa-53-miljarder-kronor/>

MUCF UNG idag 2017 https://www.mucf.se/sites/default/files/publikationer_uploads/ung_idag_2017.pdf

Uppsala universitet, Studera med funktionsnedsättning <http://uu.se/utbildning/plugga-pa-universitetet/funktionshinder/>

MUCF Det stora steget, Delrapport om ungas övergång från skola till arbetsliv 2017-02-27 <https://www.mucf.se/publikationer/det-stora-steget>

Överenskommelse om plattform för långsiktig samverkan i Uppsala kommun <http://finsam uppsala.se/media/125785/ uppsala-ansokan-plattform-m-budget-alla-underskrifter-150526.pdf>

Jobbgaranti för ungdomar <https://www.arbetsformedlingen.se/download/18.4b7cba481279b57bec180001142/1447323644484/Jobbgaranti-ungdomar-as.pdf>

Insatser inom ramen för Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag <https://www.arbetsformedlingen.se/Om-oss/Om-Arbetsformedlingen/Etablering-av-nyanlanda/Insatser-for-nyanlanda.html>

Skolverket, Nya allmänna råd angående det kommunala aktivitetsansvaret. http://www.skolverket.se/om-skolverket/publikationer/visa-enskild-publikation?_xurl=http%3A%2F%2Fwww5.skolverket.se%2Fwtpub%2Fws%2Fskolbok%2Fwpubext%2Ftrycksak%2FBlob%2Fpdf3573.pdf%3Fk%3D3573

IFAU Om ungdomsarbetslöshet <http://www.ifau.se/sv/Press/Forskningssammanfattningar/Ungdomsarbetsloshet/>

IFAU En förlopad generation <http://www.ifau.se/globalassets/pdf/se/2016/r-2016-01-en-forlorad-generation-om-ungas-etablering-pa-arbetsmarknaden.pdf>

Skolvärden 2017-01-03 Spelmekanik hjälper elever med funktionsnedsättning <http://skolvarlden.se/artiklar/spelmekanik-hjalper-elever-med-funktionsnedsattning>

Regionförbundet 2014-09-30 En sammanställning av ungas utanförskap från arbetsmarknaden <https://mail.google.com/mail/u/0/#label/%5BGmail%5D%2FTrxexc%2FAnbud+Uppsala+2017+jan%2FKontakter/15a2029178fd6aca?projector=1>

Regionförbundet Europeiska socialfonden (ESF) och hälsa, Diskussionstext om vilka frågor som kan behöva belysas gällande hälsa-arbete-ESF 2014-04-11 <https://mail.google.com/mail/u/0/#label/%5BGmail%5D%2FTrxexc%2FAnbud+Uppsala+2017+jan%2FKontakter/15a2029178fd6aca?projector=1>

Regionförbundet 2014-09-30 En sammanställning av långtidsarbetslösas utanförskap från arbetsmarknaden, med särskilt fokus på 55 år och uppåt <https://mail.google.com/mail/u/0/#label/%5BGmail%5D%2FTrxexc%2FAnbud+Uppsala+2017+jan%2FKontakter/15a2029178fd6aca?projector=1>

Regionförbundet 2014-09-30 En sammanställning av situationen för personer med nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning <https://mail.google.com/mail/u/0/#label/%5BGmail%5D%2FTrxexc%2FAnbud+Uppsala+2017+jan%2FKontakter/15a2029178fd6aca?projector=1>

Regionförbundet 2014-09-30 En sammanställning av nyanländas utanförskap från arbetsmarknaden <https://mail.google.com/mail/u/0/#label/%5BGmail%5D%2FTrxexc%2FAnbud+Uppsala+2017+jan%2FKontakter/15a2029178fd6aca?projector=1>

Uppsala kommun, Nytt reglemente för kommunstyrelsen och övriga nämnder i Uppsala kommun 2016-11-23 <https://www.uppsala.se/organisation-och-styrning/organisation/ledning/kommunstyrelsen/moten/2016/23-november-2016/nytt-reglemente-for-kommunstyrelsen-och-ovriga-namnder-i-uppsala-kommun/>

Uppsala kommun Arbetsmarknadsnämnden Utvärdering av innovationsvänligt upphandlade arbetsmarknadsinsatser 2015-03-31 <https://www.uppsala.se/contentassets/d95703dacc14f1fb559c75269c54c9a/amn-arende-4.1-utvardering-upphandlade-arb-markn-insatser.pdf>

Uppsala kommun Arbetsmarknadsnämnden Avtal avseende innovationsvänligt upphandlade arbetsmarknadsinsatser, I 2015-04-23 <https://www.uppsala.se/contentassets/cdc0cd8155074869ac5315eb9fcd8a4b/4-1-amn-avtal-upphandlade-arbetsmarknadsinsatser.pdf>

Uppsala kommun Arbetsmarknadsnämnden Program för Uppsala kommuns arbetsmarknadspolitik 2017-02-02 <https://www.uppsala.se/contentassets/df4d77ee0128413da6392343d0dac666/4-1-amn-program-arbetsmarknadspolitik.pdf>

Arbetsförmedlingen & Uppsala Kommun; Lokal överenskommelse om samverkan för att minska ungdomsarbetslöshet <https://www.uppsala.se/contentassets/f63abd261e7141dd85480317c962a9f1/4-2-amn-overenskommelsesamverkan-ungdomsarbetsloshet.pdf>

Upplands idrottsförbund m. fl. EFS-projekt Allas rätt att vara med Örebro läns idrottsförbund projektägare <http://www.esf.se/sv/Resultat/Projektbanken-2014-2020/Alla-Projekt/Allas-ratt-att-vara-med/>

<http://www.rf.se/Allanyheter/2016/nytt-samarbetemedarbetsformedlingen>

Ungdomars andra chans, utvärdering och följeforskning från ESF-projektet Andra Chansen http://www.esf.se/PageFiles/2201398/AC%203rd%20Edition%20Rapport%202012_3.pdf

Slutrapport från Andra Chansen, Johan Furenborn 2013 <http://andrachansen.info/onewebmedia/Slutrapport%20f%C3%B6r%20Andra%20chansen.pdf>

Folkbildningsrådet matchningsinsatser UVAS <http://www.folkbildningsradet.se/Studieförbund/matchningsinsatser/>

Folkbildningsrådet, beviljade ansökningar 2017

Hikikomori hemsida <http://vardochomsorg.uppsala.se/personligt-stod/oppnvard/hikikomori/>

Iris Hadar hemsida <http://www.iris.se/utbildningar/estetiskt-program-for-unga-vuxna-med-psykisk-ohalsa/>

Muntliga/Mejl

hans-eric.wikstrom@skolverket.se
fredrik.wikstrom@mucf.se
oscar.svensson@regeringskansliet.se
asa.bonin@uppsala.se
mattias.rosendahl@uppsala.se
magnus.akerman@chamber.se
gunhild.hansen@studiefremjandet.se
moa.hast@uppsala.se
annika.nittmar@fba.uu.se
alexander@indivator.se
anna-lena.holmstrom@svensktnaringsliv.se
eva.soderman@uadm.uu.se
eva.smith@akademiska.se
elisabeth.lannergard@uppsala.se
sofie.thorner@iris.se
martin.karlberg@edu.uu.se
monica.pettersson@uppsala.se
ingrid.larsson@uppsala.se
elin.yilmaz@uppsala.se
ruth.kusec-fredriksson@uppsala.se
gert.kunka@fyrisfadern.se
erik.jonzon@fyrisfadern.se
maria.m.mahl@alphace.se
cecilia.palm@arbetsformedlingen.se
monika.lagerkvist@uppsala.se
asa.fichtel@finsamuppsala.se
asa.karlsson@skl.se
johan.liljeros@forsakringskassan.se
ola.jerimias@uppsala.se
ann-christine.dahlen@uppsala.se
carina.borjesdotter@uppsala.se
hilde.wiberg@uppsala.se
daniel.larsson1@polisen.se
ulf.lundgren@polisen.se
fredrik@brink-berger.se
jonas.forsberg@randstad.se
tove.osterling.wallner@regionuppsala.se
elke.lehmann@arbetsformedlingen.se
ola.johnsson@trelleborg.se
kerstin.korpas@uppsala.se
henrik.jansson@uppsala.se
hero.axelsson@uppsala.se
ida.bylund-lindman@uppsala.se
markus.ivarsson@arbetsformedlingen.se
andreas.c@uppsala.se
diana.gustafsson@uppsala.se
emma.landelius@uppsala.se
staffan.wolters@unt.se
sara.ketema@uppsala.se
mahshid.moteie@uppsala.se
torbjorn.kattstrom@uppsala.se
johan.furenborn@uppsala.se
ulla.klefbom@uppsala.se
anders.akerstrom@arbetsformedlingen.se
sara.martinson@ifau.uu.se
kerstin.evelius@regeringskansliet.se
eva.egnell@telia.com
stefan.hellstrom@uppsala.se
anette.kjellberg@uppsala.se
lana.nassen-pousette@uppsla.se
orjan.trapp@uppsala.se
josefine.nesset@uppsala.se
kjerstin.tejre@uppsala.se
annika.blom@folkbildningsradet.se
daq.soderberg@uppland.rf.se